

STEEN
HUIS
MEURS
491|2022

Voorst
Kansenkaart

april 2022

Inleiding

Eind 2018 is de nieuwe rondweg van Voorst geopend. Het doel van de aanleg van deze weg was om de verkeersdruk op de Rijksstraatweg in te perken en deze weg weer tot een aangenaam en aantrekkelijk hoofdlint van het dorp te maken. Inmiddels is het profiel van de Rijksstraatweg opnieuw ingericht en spelen er verschillende (ontwikkel) initiatieven in de directe omgeving van de weg. Er is een breed gedragen wens, zowel bij de Voorstenaren als bij de gemeente, om deze dynamiek de ruimte te geven, maar wel binnen duidelijke kaders vanuit cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit.

In dit rapport worden de kwaliteiten en kansen van het dorp Voorst besproken. Het vertrekpunt is de bestaande situatie. Door de bijzondere karakteristieken te koesteren en hierop voort te bouwen kan op gepaste wijze een nieuwe tijdslaag aan het dorp worden toegevoegd. Het gaat hierbij nadrukkelijk om de bebouwde kom van Voorst en de relatie tussen de kom en het omliggende landschap. Het rapport bestaat uit twee delen: kwaliteiten en kansen. Beide delen beginnen met een beknopte bespreking van de kernthema's. Vervolgens worden de ruimtelijke kenmerken en uitgangspunten op het gebied van landschap, stedenbouw en architectuur aan de hand van overzichtskaarten, foto's, schematische tekeningen en voorbeelduitwerkingen uiteen gezet. De overkoepelende kwaliteitenkaart en kansenkaart gaan over de bebouwde kom – van de kerk tot de rondweg en van rotonde tot rotonde – en de relatie van de kom met het omliggende landschap. De ligging van Voorst in het landschap is een van de grootste kwaliteiten. De (tekstuele) analyse en beschrijving van de kwaliteiten en kansen zijn daarom ruimer gedefinieerd en zijn ook toepasbaar op het buitengebied.

Deel 1 Kwaliteiten van Voorst

2.1	Typisch Voorst	13
2.2	Kwaliteitenkaart	15
	Landschap	16
	Sferen en gebouwen	20

Voor Voorst geldt reeds het bestemmingsplan en de welstandsnota, waarin eisen voor maatvoering, vormgeving, uitstraling en functie zijn vastgelegd. In het voor u liggende kwaliteiten- en kansendocument wordt de samenhang tussen deze componenten – en ook tussen de bebouwing, de openbare ruimte en het landschap in het algemeen – verder verdiept. Ten opzichte van de genoemde documenten is dit rapport flexibeler in het bestemmen en preciezer in de beschrijving van de (uitgangspunten voor) ruimtelijke kwaliteit. Dit document kan niet los worden gezien van het bestaande beleid. De kwaliteiten- en kansenkaart en de bijbehorende uitgangspunten vormen een uitbreiding en soms een aanpassing van het bestaande toetsingskader en schetsen de ambitie voor het dorp Voorst. Voor een afwijking van het bestemmingsplan biedt de kansenkaart inzicht in de richting en de onderbouwing.

Deel 2 Kansen voor Voorst

3.1	Ambities van en voor Voorst	33
	Uitwerking ambitie landschap	34
	Uitwerking ambitie Rijksstraatweg	38
	Uitwerking ambitie bebouwing	40
3.2	Kansenkaart	65

De waardering en uitgangspunten in dit rapport zijn gebaseerd op een cultuurhistorische analyse van het dorp, bestaande stukken (zie bronvermelding), locatiebezoeken en gesprekken met Voorstenaren en ambtenaren. We danken de leden van de stuurgroep 'Verder met het dorp Voorst' en van de Historische Vereniging Voorst voor hun betrokkenheid.

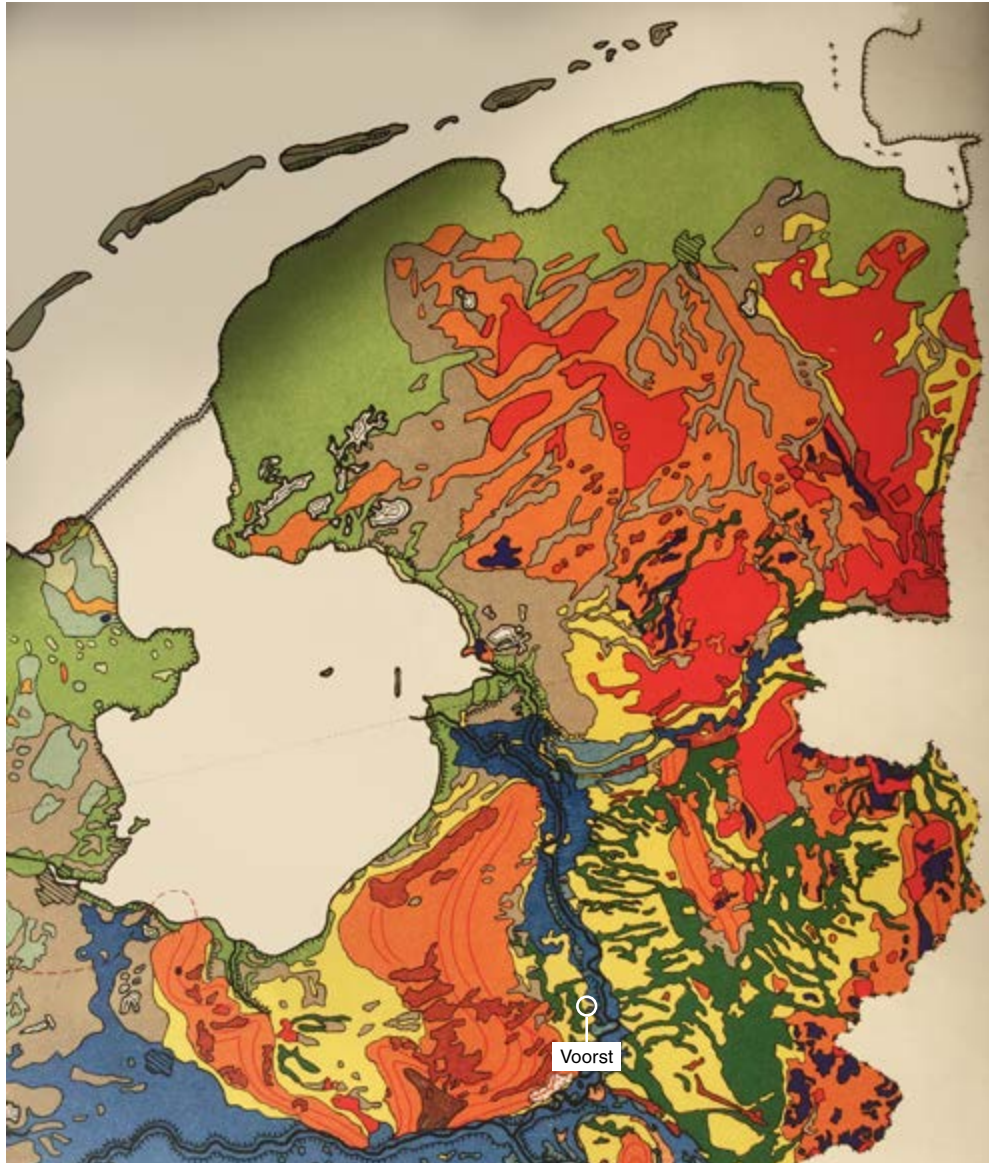
Dit is een interactief rapport. De knoppen bovenaan iedere pagina leiden u...

 Naar vorige weergave

 Terug naar deze pagina

↓ [BodemAtlas, 1936]

↓ De ruïne van slot Nijenbeek in 1949. [GA]

Historische ontwikkeling op hoofdlijnen

Het landschap van Voorst is gevormd door de IJssel. Op de bodemkaart uit 1936 is goed te zien hoe de hoge gronden van de Veluwe (oranje-rood) raken aan het stroomdal van de IJssel (blauw), die in het verleden nog niet zo gecontroleerd stroomde. De nederzetting Voorst ontstond op de oeverwal van de IJssel, hoger en veilig, maar vlakbij de vruchtbare gronden en de rivier. De boerderijen lagen verspreid, als eilanden in de nog onontgonnen wildernis. De meeste boerderijen waren in eigendom van de Sint Salvatorabdij van Prüm, in de Eifel. Het klooster bestuurde het grondgebied en beheerde de inkomsten van de gronden vanuit het Hof van Voorst, dat mogelijk lag op de plek van buitenplaats De Bongerd. Het klooster bouwde een kerkje pal op de overgang van de hoge oeverwal naar het stroomgebied van de IJssel. Aan de oostkant van de kerk verplaatste de loop van de IJssel zich steeds verder oostwaarts. De kleigronden van het IJsseldal werden vanaf de negende of tiende eeuw in cultuur gebracht, eerst de oudere oeverwallen en vanaf de veertiende eeuw de komgebieden en jongere stroomruggen. Nog steeds ligt de bebouwde kom van Voorst pal aan de Voorsterklei. In deze uiterwaarden verrezen verdedigingsburcht Nijenbeek en kasteel Sinderen. Voor de watertoevoer van de gracht van Nijenbeek werd de Voorsterbeek verlengd. Het slot had in het kerspel Voorst het 'recht van de wind', het exclusieve recht om in Voorst een molen op te richten. Ten zuiden van het dorp lag landgoed De Beele, in de vijftiende eeuw eigendom van een oude Zutphense familie en later van baron L.A.J.W. Sloet, gouverneur-generaal van Oost-Indië. Aan de westkant van het dorp lagen de oudste

bouwgronden, die waarschijnlijk al sinds de prehistorie werden bewoond, eeuwenlang omgeven door onontgonnen wildernis. De boeren brachten de schapenmest op de akkers om de grond vruchtbaar te houden. Zo ontstonden de hoger gelegen gronden van de Voorster Enk.

Eeuwenoud dorp met markesysteem (12^e-18^e eeuw)

In de dertiende eeuw nam de invloed van het Hof af. Om de niet in cultuur gebrachte gemeenschappelijke gronden te beschermen organiseerden boeren en grondbezitters zich in markegenootschappen. In Drenthe waren de markegenootschappen gevormd door grote en kleine eigenerfde boeren, in Gelderland waren het vaak de (groot) grondbezitters die, afhankelijk van hun bedrijfsgrootte, aandelen (hele of halve 'waren') in de gemeentelijke grond bezaten. Anders dan in Drenthe hadden de marken in Gelderland rechtsbevoegdheden. Onder leiding van een erfmarkerichter werden geschillen over markegronden beslecht. In het gemeentearchief van Voorst worden de boeken van de marke Voorst en Noord-Empe van na 1601 bewaard. De 'marckregten' van Voorst gingen over het maaien van de plaggen, het 'hokken van vee om geboefte (wolven en dieven) tegen te houden, het 'crammen van de verckens', het aanleggen van straten en tochten, het zuiveren en bevissen van de beken en het drijven van vee: 'ijder inwoonder sal moogen opdrieven wat sij hebben sal'. Er waren boetes en straffen afgesproken, ook voor het niet verschijnen bij de markendag. Zonder dit al teveel te willen romantiseren – de markenrechten waren bovenal afspraken om 'groot misbruik' te voorkomen – bevat het marke-

systeem veel kenmerken van een circulair bedrijf. Alle landschappen rond het dorp werden gebruikt vanuit hun geschiktheid in de kringloop. In de woeste gronden werden de schapen geweid en plaggen gestoken, die vermengd met mest op de akkers werden gebracht. Zo werden de bouwgronden vruchtbaar gehouden. Tot in de negentiende eeuw was van een dorp in de huidige zin van het woord (met samenhangende bebouwing en straten) geen sprake. De boerderijen lagen ver uit elkaar langs een aantal routes van de kerk naar de enkgronden, die in de huidige opzet van het dorp nog herkenbaar zijn.

Vorst lag nabij Hanzesteden zoals Harderwijk, Zutphen en Zwolle en het is zeer waarschijnlijk dat het dorp aan de hoofdroutes tussen deze steden lag. De Hanze was een middeleeuws, internationaal handelsverband tussen steden in het huidige Duitsland, Nederland, Denemarken, Zweden, Polen, Estland en Letland. Aan de handelsroute door Voorst lagen meerdere herbergen, waaronder De Wagemanshofstede, later De Bonte Beer genaamd (het pand bestaat nog en ligt aan De Beer 1-6), en De Roskam (Rijksstraatweg 182).

Op de vruchtbare gronden van de IJssel en ver genoeg van het machtige Deventer werd Voorst een van de meer welvarende dorpen van de Veluwe. Het inwonertal groeide gestaag en ook de bebouwing nam toe, langs de routes van de kerk naar de enken. In 1849 werd de marke Voorst en Noord-Empe (als laatste in de omgeving) opgeheven, waarna de gronden werden verdeeld en verkocht.

Vorst als recreatieve bestemming (19^e eeuw)

In 1875 schreef 'de eerste wandelaar' en wandelboekenschrijver Jacobus Craandijk uitgebreid over zijn bezoek aan Voorst. Vanuit het zuiden benaderde hij het dorp over de Rijksstraatweg. In het eerste deel van zijn zevendelige *Wandelingen door Nederland met pen en potlood* beschreef hij de statige lanen en 'schoone landgoederen, waarop menig genotrijke wandeling den minnaar der natuur is vergund':

'Rivier- en landgezigten, akkers en weiden, ruime velden en donkere lanen, welvarende boerderijen en vriendelijke buitenverblijven volgen elkander in bonte schakering op. Wat men van het dorp Voorst zelf ziet, geeft het eene plaats onder die aantrekkelijke dorpen in ons vaderland, waar het landelijk schoon met de werken van der menschen vlijt en kunst zich tot een liefelijk geheel vereenigt. Geen wonder, dat een landstreek als deze jaar op jaar tal van bezoekers trekt. En wie haar kennen, getuigen, dat zij het waardig is.'

Vorst werd een populaire recreatiebestemming voor de stedelingen uit Zutphen en Deventer. Aan de nieuwe Rijksstraatweg verrezen landgoederen, buitenplaatsen en villa's, zoals Enkstein en Beekzicht. In 1876 kreeg het dorp een eigen treinstation, op de lijn van Amsterdam naar Zutphen. Maar Voorst bleef bovenal een agrarisch dorp, met enkele industrieën, kleine ondernemers en ambachtslieden langs de Rijksstraatweg. Het hart van het dorp lag nog steeds bij de kerk, de pastorie en de school.

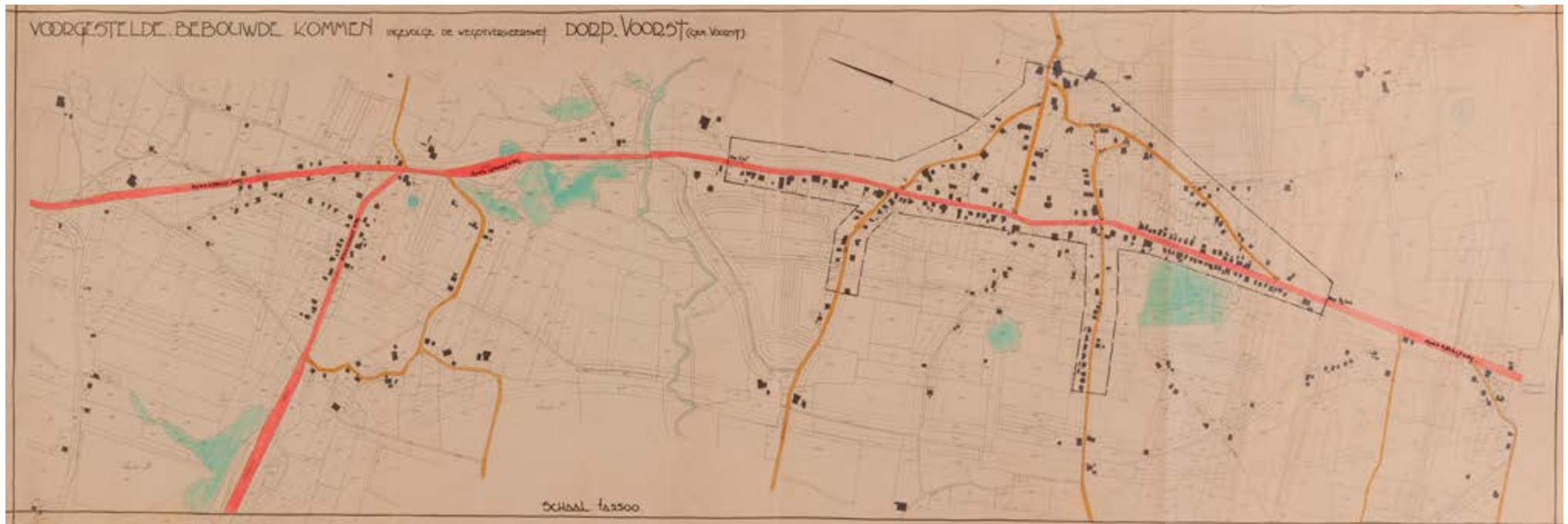

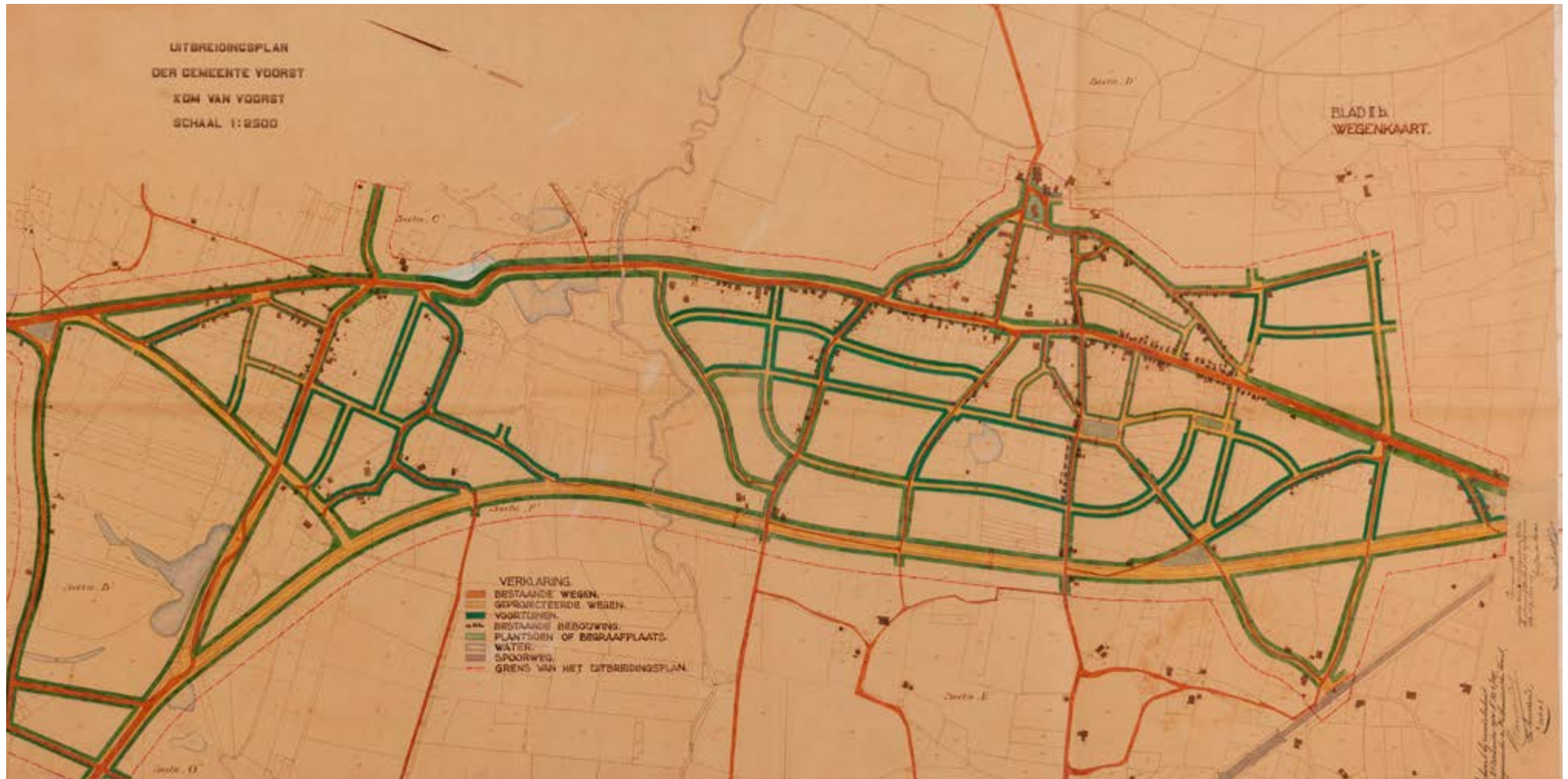
Wonen in Voorst (20^e-21^e eeuw)

↓ Bebouwde kom van Voorst (rechts) in ca. 1931. [GA]

Op onderstaande kaart uit ca. 1931 zien we dat de dorpslinten zijn verdicht, met name langs de Rijksstraatweg. Langs de oude routes lagen nog voornamelijk boerderijen op ruime erven, maar aan de doorlopende weg staat de bebouwing dicht op elkaar. Het verschil tussen de noordzijde van de Rijksstraatweg, met grote kavels, buitenplaatsen en chique woonhuizen, en de zuidzijde, met kleinere huizen dicht opeen, is vandaag nog steeds goed te herkennen. De kaart is gemaakt ter voorbereiding van een

omvangrijk uitbreidingsplan dat in 1938 werd aangenomen. Het plan voorzag in een enorme groei: ten westen van het dorp zou een nieuwe brede weg naar Deventer worden aangelegd. Tussen de Rijksstraatweg en de nieuwe randweg werden woonstraten geprojecteerd haaks op de bestaande routes, met plantsoenen en zelfs een grote vijver op de kruispunten. Het plan werd – op de aanleg van de H.H. Wilkensstraat en de G.J. Heuvenstraat kort na de oorlog na – nooit gerealiseerd.

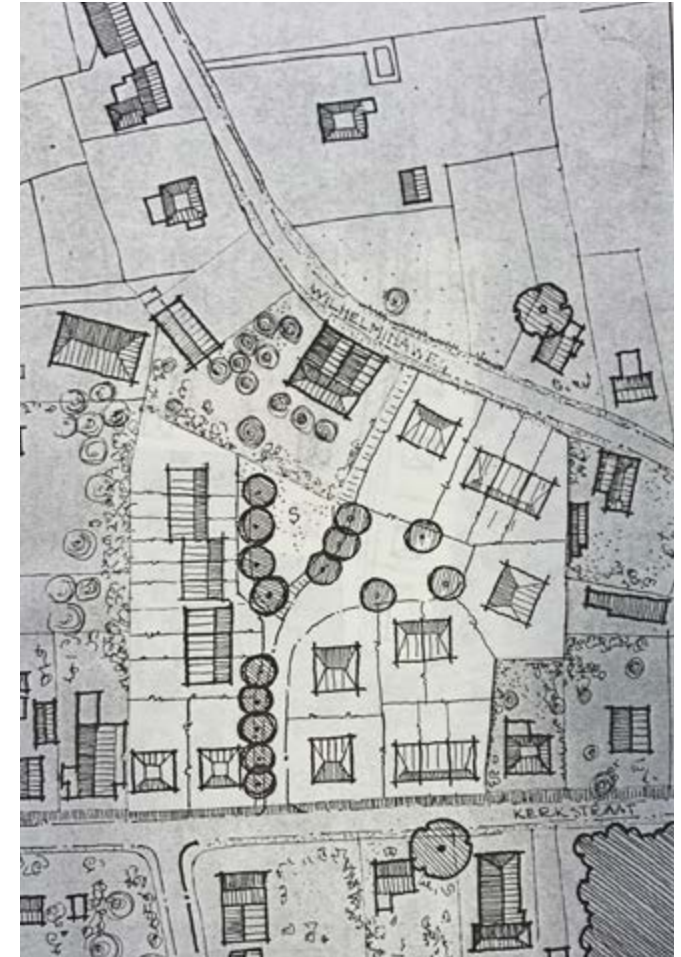

- ↓ De Rijksstraatweg als hoofdlint, ca. 1950. [collectie Jan Wabeke]
- ↘ Voorstel voor bebouwing van het terrein tussen de Wilhelminaweg en de Kerkstraat (later Weemehof), uit het bestemmingsplan voor het dorp Voorst door bureau Zon/Seppen uit Zutphen in 1979. [GV]

Het zuidelijke deel van de Rijksstraatweg was niet alleen een belangrijke doorgaande route. Steeds meer kleine ondernemers en winkeltjes vestigden zich in het lint. In de *Kroniek* (2010, nr. 1), de periodieke uitgave van de Oudheidkundige Kring Voorst, beschrijft Voorstenaar Willi Hensbergen het dorp van haar jeugd. In 1947 fietste ze als zesjarig meisje achter de eikenbomen van de Rijksstraatweg. Haar vader had een timmerwerkplaats op nr. 115. Daarnaast zat een bakker en verderop waren de drogisterij van Gerritsen, petroleumboer Te Winkel en kruidenier Boogman. Op nr. 73 zat een textielwinkel, later een bloemenwinkel en daarnaast was het kleine sigarettewinkeltje van mevrouw Nieuwenhuis. Haar man werkte bij smid Sarink op nr. 116. In de zuidpunt van het dorp, nabij de kruising van de Rijksstraatweg met de Binnenweg zat slager Teunissen. Achter de winkel hingen de geslachte dieren. Daarnaast zat een fietswinkel, later een groentewinkel, en een stukje noordelijker de kolenboer. Verder waren in deze zuidelijke helft van het hoofdlint nog een sigarenwinkel en kapperszaak (in één), een galanteriewinkel voor pannen, servies en speelgoed, een melkwinkel, een lunchroom met biljarttafel (nu Voskamp), een loodgieter die ook een winkel had 'met lampen en dergelijke', een kruidenier en nog twee kappers. De meeste panden bestaan nog, maar bijna overal wordt nu gewoond.

In de tweede helft van de twintigste eeuw groeide Voorst gestaag. Van een groot plan als dat van voor de oorlog was geen sprake; steeds opnieuw werd gezocht naar kleine uitbreidingsmogelijkheden en ieder decennium kreeg Voorst er een nieuw bebouwingsflapje bij. Op vergelijkbare wijze als vandaag werd ook binnen de bestaande bebouwde kom gezocht naar bouw mogelijkheden. De boerenbedrijven verdwenen uit de bebouwde kom en Voorst werd een

woondorp, met een supermarkt, winkels en sociale verenigingen. De Rijksstraatweg werd het nieuwe centrum, met aan de oostkant de historische kern en aan de andere kant de nieuwe woonbuurten met een school en een bejaardentehuis.

Luchtfoto van Voorst in 1933. [Zicht op Voorst, uitgave van de oudheidkundige kring Voorst 2002]

1. Kwaliteiten van Voorst

In dit hoofdstuk worden de kenmerken en kwaliteiten van Voorst besproken. Deze kwaliteiten komen voort uit de bijzondere ligging in het landschap en de karakteristieke bebouwing, maar vooral ook uit de samenhang tussen architectuur en buitenruimte. In Voorst zijn vijf dorpssferen te onderscheiden, bepaald door de linten, erven en bebouwingsvelden achter de linten.

Typisch Voorst

Hoofdkenmerken:

1. **Dorp in het landschap, landschap als dorp**
2. **Dorp van oude routes**
3. **Linten en erven**
4. **Samenhangen in verscheidenheid**

p. 13

Kwaliteitenkaart

p. 15

Uitwerking landschap

Uitwerking sferen en gebouwen

Typisch Voorst

De volgende vier hoofdkenmerken bepalen het onderscheidende karakter van Voorst:

1. Dorp in het landschap, landschap als dorp

Voorst is omsloten door prachtige landschappen. Naar het oosten toe ligt de Voorster Klei, die overgaat in de uiterwaarden van de IJssel. Dit landschap loopt door tot aan de kerk, de Wilhelminaweg en de Binnenweg. Naar het westen toe grenst Voorst aan het enkenlandschap, met een grote openheid, oude routes, boerenerven en de Voorsterbeek. De routes beginnen middenin het dorp, zoals de Enkweg en de Klarenbeekseweg. Bij de aanleg van de rondweg om Voorst is rekening gehouden met de landschappelijke inpassing, zodat het enkenlandschap zich nog steeds tot aan de dorpsrand uitstrekt. Het derde landschap van Voorst wordt gevormd door de buitenplaatsen, zoals landgoed Beekzicht in het stroomdal van de Voorster Beek, De Beele en De Poll. Ook in het dorp zijn landschap en groen dominant aanwezig met bomenlanen, tuinen, groenstroken, plantsoenen en het veentje achter Sarink.

In Voorst is het landschap altijd nabij. De afstanden naar het buitengebied zijn kort en ook in het dorp loopt de groenstructuur door. Het gevoel in een rijk landschappelijk gebied te leven begint voor de meeste Voorstenaren bij de voordeur. Het landschap en de rijke groenstructuur zijn de verbindende kwaliteiten van Voorst.

2. Dorp van oude routes

Voorst ligt aan de oude route van Zutphen naar Apeldoorn (Binnenweg-Wilhelminaweg-Klarenbeekseweg). De wegen vanaf het hart van het dorp naar de enk, in westelijke richting, werden bebouwd met huizen en erven. In de loop

van de twintigste eeuw zijn deze linten verdicht. Zo stonden de veelal agrarische routes tot de hoofdstraten van het dorp, wat de bochtige loop van de Klarenbeekseweg, de Wilhelminaweg, de Schoolstraat, de Binnenweg en de Enkweg verklaart.

3. Linten en erven

Voorst is niet een dorp van met een duidelijke kom en allemaal wijken. Het dorp is langs de wegen en routes gegroeid, met losse erven en kleine ensembles. Zo ontstond de lintbebouwing als kenmerkende bouwvorm. Er is een lint met veel middenstandswoningen, een lint met statige villa's, er zijn linten met keuterijen, tuinderswoningen en kleine complexen met sociale woningbouw. Daartussenin liggen soms grotere erven, restanten van oude boerderijen en kleine bedrijfsterreinen. In de opzet van de linten is het groen van erf of tuin een constante, afgescheiden met groene hagen en soms een bescheiden hek. Op de erven is de plek voor schuurtjes en bijgebouwen, om te scharrelen, te knutselen, een bedrijf of hobby te hebben en een ambacht uit te oefenen.

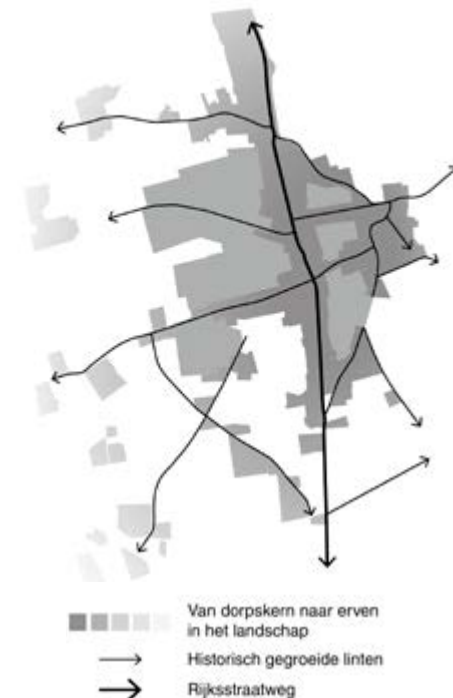
Voorst is een dorp van linten, vrijstaande huizen met erf en tuin, en korte rijtjes van geschakelde panden. Op enkele plekken wordt de kleinschaligheid van de bebouwing onderbroken door grotere eenheden en complexen, zoals de Benring en de loodsen van De Weerd en Hofmeijer.

4. Samenhang in verscheidenheid

De Voorster bevolking verschilt doorgaans over alles van mening, daarover zijn de meesten het wel eens. Die eensgezindheid keert terug in de trots op het dorp en de kwaliteit van leven. De verscheidenheid van het dorp is terug te zien aan de huizen. Van een Voorster bouwstijl of

traditie is geen sprake. Binnen de logica van de linten en de erven is er plaats voor allerlei smaken, standen en stijlen. Van oudsher werd Voorst en omgeving bewoond door boeren en edellieden. Vanaf de negentiende eeuw bouwden rijke stedelingen hun buitenplaatsen aan de Rijksweg en vestigden ambachtslieden zich aan deze hoofdroute.

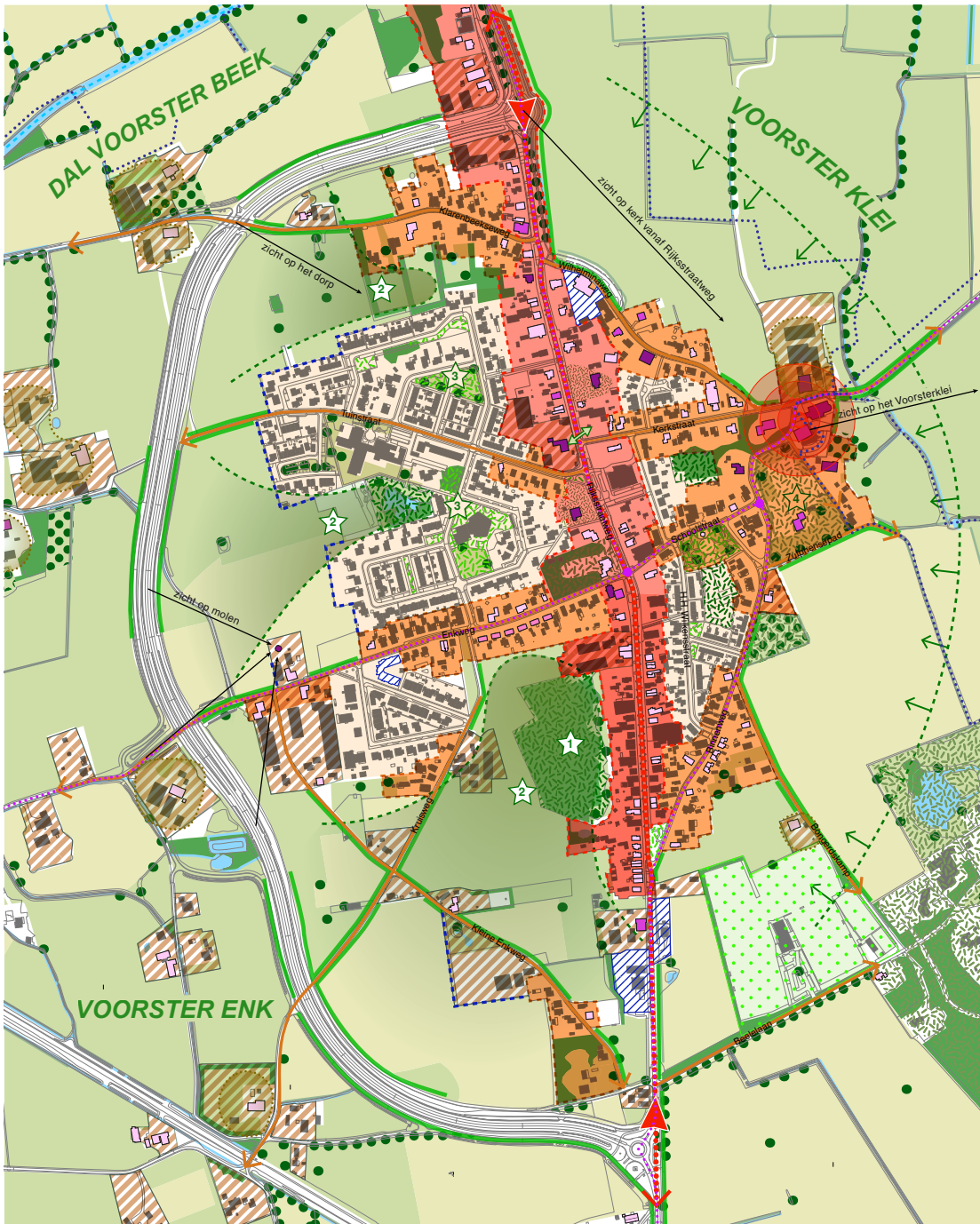
In de bebouwing van Voorst keren bepaalde kenmerken vaak terug: het gebruik van baksteen, kappen (zadeldaken, lessenaarsdaken, mansardekappen, langs- en dwarskappen), gebakken dakpannen of rieten daken. Voorst heeft een duidelijk pallet van materialen en bouwtypes, en een verscheidenheid aan architectuursmaken.

Zicht op de kerk en de boerderij Groot-Oerink vanaf de Voorsterklei, door A.J. van der Wal, 1967. [RCE]

Kwaliteitenkaart

BASISKAART

- Grasland
- Akkerland
- Bos, boomgaarde, boomgroep
- Water
- Bebouwing

SFEREN VAN HET DORP

VIJF SFEREN

- 1. Dorpslinten langs historische routes
- Rijksstraatweg
- 2. Rijksstraatweg-Noord
- 3. Rijksstraatweg-Zuid
- 4. Bebouwingsvelden achter de linten (naoorlogs)
- 5. Erven (agrarisch en industrie)

DORPSSTRUCTUUR

- Dorpsentrees
- Historisch hart van het dorp

GEBOUWEN

- Rijksmonument
- Gemeentelijk monument
- Beeldbepalende panden

FRICTIES

- Structuur onderbrekend
- Niet landschappelijk ingepaste dorps- en erranden

LANDSCHAP

Dorp in het landschap

- Groen aanzicht van het dorp vanaf de Voorsterklei, inbedding van het dorp in het landschap
- Groene scheggen tussen historische dorpslinten versterken de relatie tussen dorp en landschap
- Voorster Beek
- Zicht vanaf de dorpsrand (opbare ruimte) op het open landschap
- Karakteristieke zichtlijnen
- Terpen

Landschap in het dorp

- Natuur en omsloten landschap
- Landgoederen, buitenplaatsen en boomgaarden
- Ontworpen groene overhoeken en plantsoenen
- Sportvelden
- Groene parels
 1. Oerlandschap 't Veentje
 2. Groene scheggen westflank
 3. Groene aanleg naoorlogse uitbreidingen Rozemarijnstraat en Kuizemunstraat-Kervelstraat
 4. Buitenplaats de Bongerd
- Ruimtelijke relatie De Weerd en overtuin

Recreatie

- Fietsroutes en -knooppunten
- Wandelroutes

Kwaliteitenkaart: landschap

LANDSCHAP

Dorp in het landschap

- Groen aanzicht van het dorp vanaf de Voorsterklei, inbedding van het dorp in het landschap
- Groene scheggen tussen historische dorpslinten versterken de relatie tussen dorp en landschap
- Voorster Beek
- Zicht vanaf de dorpsrand (openbare ruimte) op het open landschap
- Karakteristieke zichtlijnen
- Terpen

Landschap in het dorp

- Natuur en omsloten landschap
- Landgoederen, buitenplaatsen en boomgaarden
- Ontworpen groene overhoeken en plantsoenen
- Sportvelden
- Groene parest
 1. Oerlandschap 't Veentje
 2. Groene scheggen westflank
 3. Groene aanleg naoorlogse uitbreidingen Rozemarijnstraat en Kuizemunstraat-Kervelstraat
 4. Buitenplaats de Bongerd
- Ruimtelijke relatie De Weerd en overtuin

Recreatie

- Fietsroutes en -knooppunten
- Wandelroutes

Kwaliteitenkaart landschap

Een van de kernkwaliteiten van Voorst is de ligging van het dorp in het landschap en het landschap in het dorp. Een aantal thema's zijn hierbij van belang: 1) de drie landschappen rondom Voorst, 2) de open relatie met het landschap aan de oostrand van het dorp en de groene scheggen aan de westrand, 3) het groen in het dorp (landgoederen, plantsoenen en straathoeken) en 4) het groene karakter van de wegprofielen, met namen van de historische linten (bomenrijen, tuinen en erfafscheidingen).

De bebouwde kom van Voorst ligt op het snijvlak van verschillende landschappen. Het dorp zelf ligt op een oude, hoger gelegen dekzandrug. Aan de oostzijde van het dorp liggen de buitendijkse ontginningen van de Voorsterklei, het vroegere overstroomgebied van de IJssel. Kenmerkend voor dit landschap zijn de boerderijen op terpen, de hagen, het microreliëf, de populieren en de bomenrijen. Ten noorden van het dorp ligt het stroomdal van de Voorsterbeek, een lager gelegen gebied, dat ter hoogte van de bebouwde kom voor een groot deel samenvalt met landgoed Beekzicht. Ten zuiden van het dorp ligt het compactere landgoed De Beele, met daaronder een oude IJsselmeander. Aan de westkant grenst het dorp aan het meer open landschap van de Voorster Enk, met boerderijenclaves en daarachter de meer regelmatige ontginningen van (voorheen) lager gelegen drassige broekgronden.

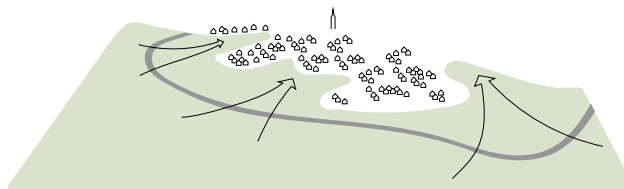
Oostrand: open relatie Voorsterklei

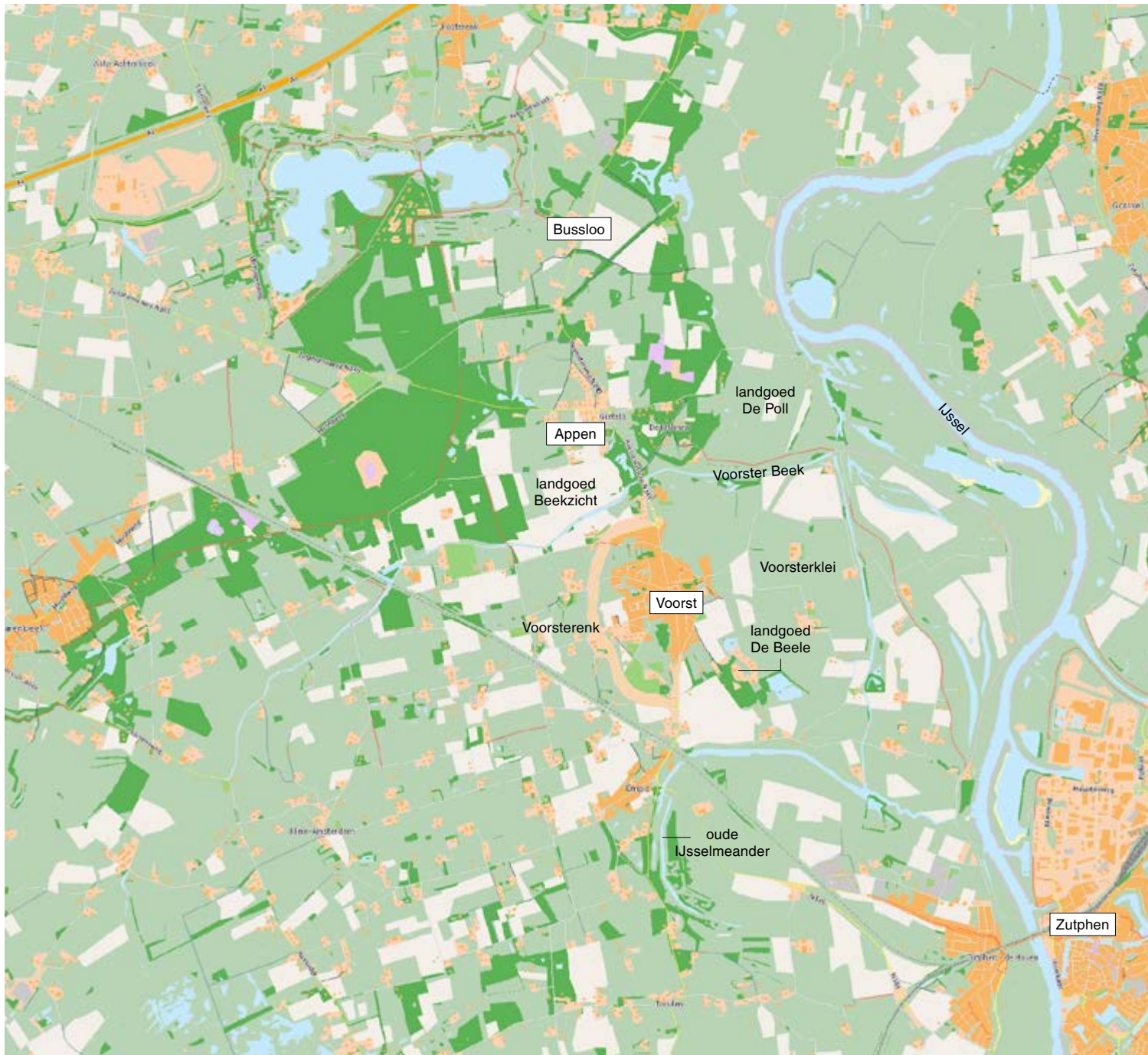
Aan de oostzijde ligt Voorst bijzonder fraai in het landschap. Vanaf de Voorsterklei is het dorp ingebed in het opgaande groen, waar de kerk als landmark bovenuit rijst, goed zichtbaar vanuit de omgeving. Vanaf de dorpsrand zijn er prachtige gezichten tussen de bomen door op de velden en houtwallen van de Klei.

Westrand: groene scheggen

Aan de westrand heeft de overgang tussen landschap en bebouwde kom een grilliger verloop. Hier reikt het dorp op een aantal plekken ver het landschap in, waardoor groene scheggen tussen de naoorlogse buurten zijn ontstaan. Aan deze kant van het dorp wordt het landschap sinds enkele jaren doorkruist door een nieuwe rondweg. Hoofddoel van de inpassing van deze rondweg is dat het wegprofiel als lineair element in het landschap ligt en het landschap aan weerszijden van de weg doorloopt.

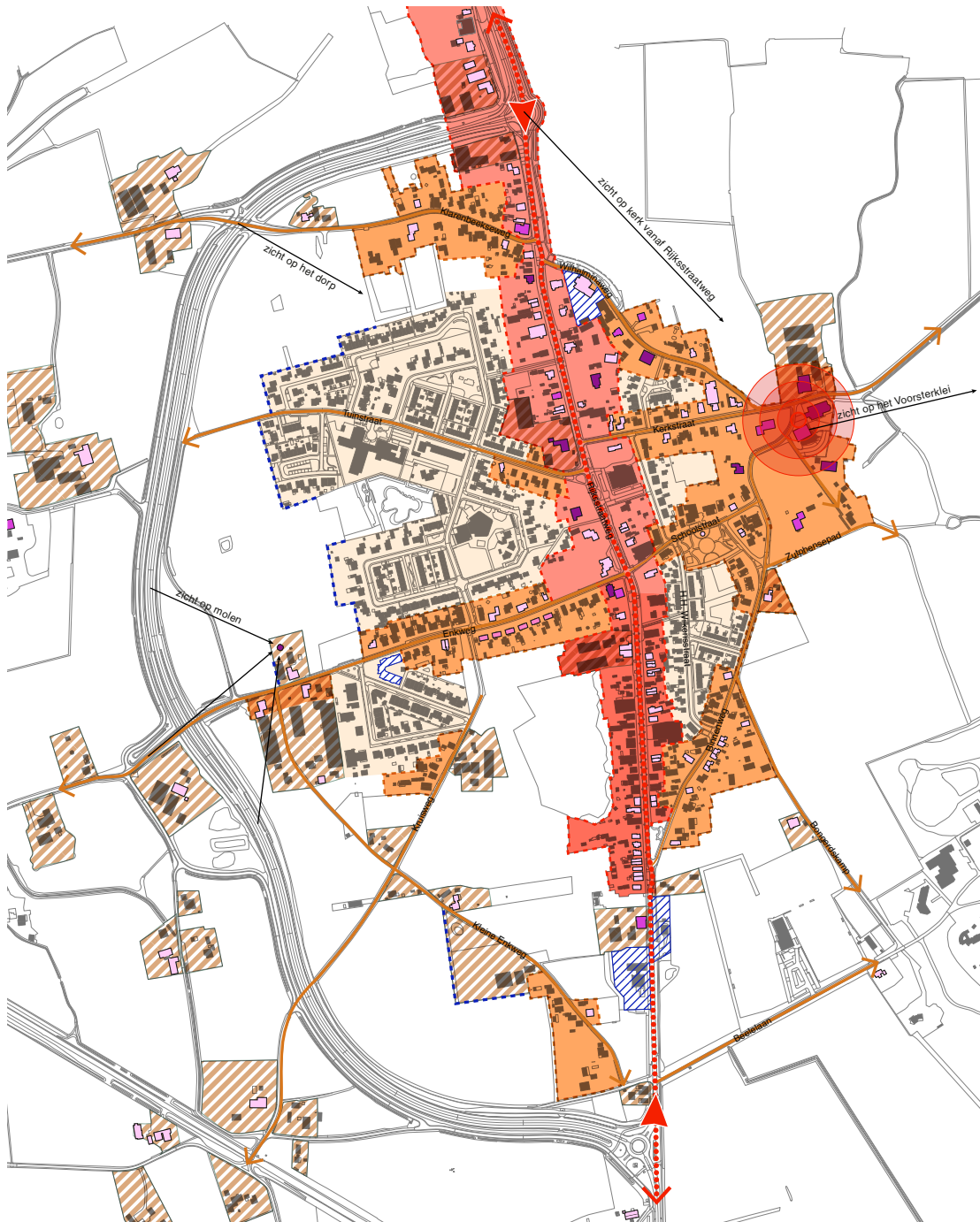

De kerk van Voorst vanaf de Voorsterklei

Kwaliteitenkaart: sferen en gebouwen

SFEREN VAN HET DORP

VIJF SFEREN

- 1. Dorpslinten langs historische routes
- Rijksstraatweg
- 2. Rijksstraatweg-Noord
- 3. Rijksstraatweg-Zuid
- 4. Bebouwingsvelden achter de linten (naoorlogs)
- 5. Erven (agrarisch en industrie)

DORPSSTRUCTUUR

- Dorpsentrees
- Historisch hart van het dorp

GEBOUWEN

- Rijksmonument
- Gemeentelijk monument
- Beeldbepalende panden

FRICTIES

- Structuur onderbrekend
- Niet landschappelijk ingepaste dorps- en erfranden

Kwaliteitskaart sferen en gebouwen

Gebouwen

Voorst is van oudsher een boerendorp, waar zich vanaf de veertiende eeuw ook edellieden vestigden en later rijke stedelingen. Dit wordt weerspiegeld door de bebouwing. Kenmerkend voor Voorst is de afwisseling van monumentale en kleinere boerderijen, imposante buitenplaatsen en landgoederen, kasteelruïnes, chique en meer bescheiden woonhuizen en bedrijfs- en winkelpanden, resulterend in een grote architectonische diversiteit. De schaal van de bebouwing, de vrijstaande positie in het groen, het kappenlandschap en het terugkerende materialenpalet (bakstenen en pannen) zorgen voor samenhang. In de bebouwde kom van Voorst liggen meerdere rijksmonumenten, waaronder molen De Zwaan, buitenplaats Enkstein, boerderijen Groot Oerink en De Keizershof, de Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerk. Daarnaast telt het dorp een aantal gemeentelijke monumenten, zoals het oude schooltje naast de kerk, boerderij De Roskam aan de Rijksstraatweg en zes dubbele woonhuizen uit 1950 aan de Enkweg. In de kwaliteitskaart zijn ook de beeldbepalende panden in de bebouwde kom aangegeven, die bijdragen aan het historische karakter en de veelzijdigheid van het dorpsgezicht.

Vijf sferen

Voorst is geleidelijk gegroeid, eerst langs de oude lijnen en vervolgens in de velden erachter. Door de samenhang tussen bebouwing, buitenruimte en landschap kunnen we vijf sferen onderscheiden: de historische linten, Rijksstraatweg-Noord en -Zuid, de naoorlogse bebouwingsvelden achter de linten en de agrarische en industriële erven. Op de volgende pagina's worden de ruimtelijke karakteristieken van deze bebouwingsferen beknopt uiteen gezet.

1. De dorpslinten langs de historische routes, die samenkomen in het hart van het dorp rondom de kerk.

2. Rijksstraatweg-Noord, met grote, vaak chique gebouwen op ruime kavels, en 3. Rijksstraatweg-Zuid, met individuele, kleine tot middelgrote panden dicht op elkaar.

4. De naoorlogse bebouwingsvelden achter de historische linten. Voornamelijk woningbouw, vaak seriematig en in samenhang ontworpen.

5. De agrarische en historische erven, veelal aan de randen van het dorp en in het omliggende landschap.

Sfeer 1: dorpslinten en dorpskern

Dorpskern bij de kerk

Kerkstraat

Schoolstraat

Wilhelminaweg

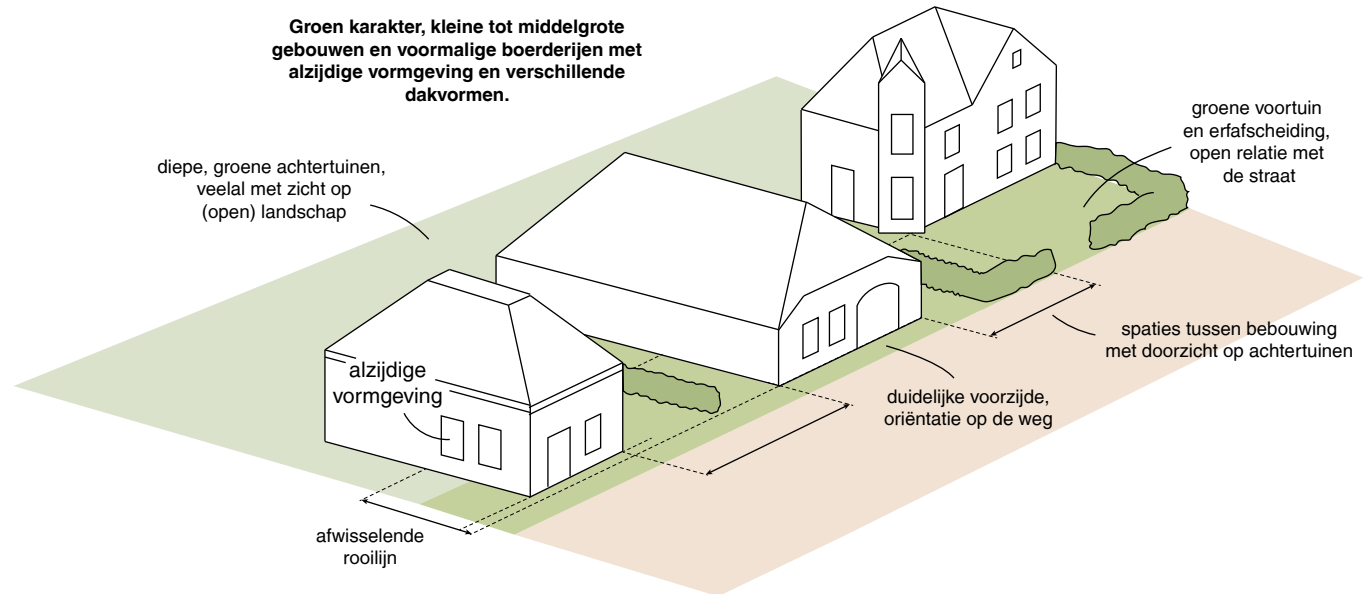
Binnenweg

Sfeer 1: dorpslinten en dorpskern (vervolg)

De eerste dorpsbebouwing van Voorst ontstond rond de kerk en langs de routes vanaf de kerk naar de enken. Dat zijn de tegenwoordige Wilhelminaweg, Schoolstraat, Binnenweg, Klarenbeekseweg, Enkweg en de in de negentiende eeuw aangelegde Kerkstraat. Deze straten hebben een historisch en beeldbepalend karakter, evenals de meeste panden die aan deze straten liggen (zie voor de monumenten en beeldbepalende panden de kwaliteitenkaart). Het schema rechts geeft het karakter van de dorpslinten en de dorpskern weer. In de matrix op p. 40 zijn per sfeer precieze randvoorwaarden voor (nieuwe) bebouwing gegeven.

Ruimtelijke karakteristieken

- Bochtige routes van de kerk naar de Rijksstraatweg en het enkenlandschap. Smalle straten met informele profielen: geen of smalle trottoirs van dezelfde bestrating als de rijweg, voortuinen direct aan de weg.
- Groen karakter door monumentale bomen, ruime en beplante voortuinen en groene erfafscheidingen;
- Gevarieerde bebouwingstypes: voormalige boerderijen, woonhuizen en dorpsfuncties (school, pastorie, etc.);
- Kleine tot middelgrote, vrijstaande gebouwen met individuele vormgeving, doorzichten op achtertuinen en -erven vanaf de weg;
- Afwisselende bouwvolumes en kappen (zadel-, schild en mansardekappen), soms verbijzonderd met een erker of kleine dakkapel;

- Alzijdig vormgegeven gevels met een duidelijke voorzijde aan de weg;
- Verspringende rooilijnen. Gebouwen op enige afstand van de weg;
- Materialisatie bestaat grotendeels uit bakstenen, rode, bruine en grijze dakpannen en houten kozijnen en deuren.
- Terughoudende vormgeving en vaak ingetogen ornamentiek passend bij de bouwperiode.

Sfeer 2: Rijksstraatweg Noord

Rijksstraatweg 85

Pastorie, Rijksstraatweg 108

Ruimzicht, Rijksstraatweg 69

Klein Wiarda State, Rijksstraatweg 72

Enkstein, Rijksstraatweg 102

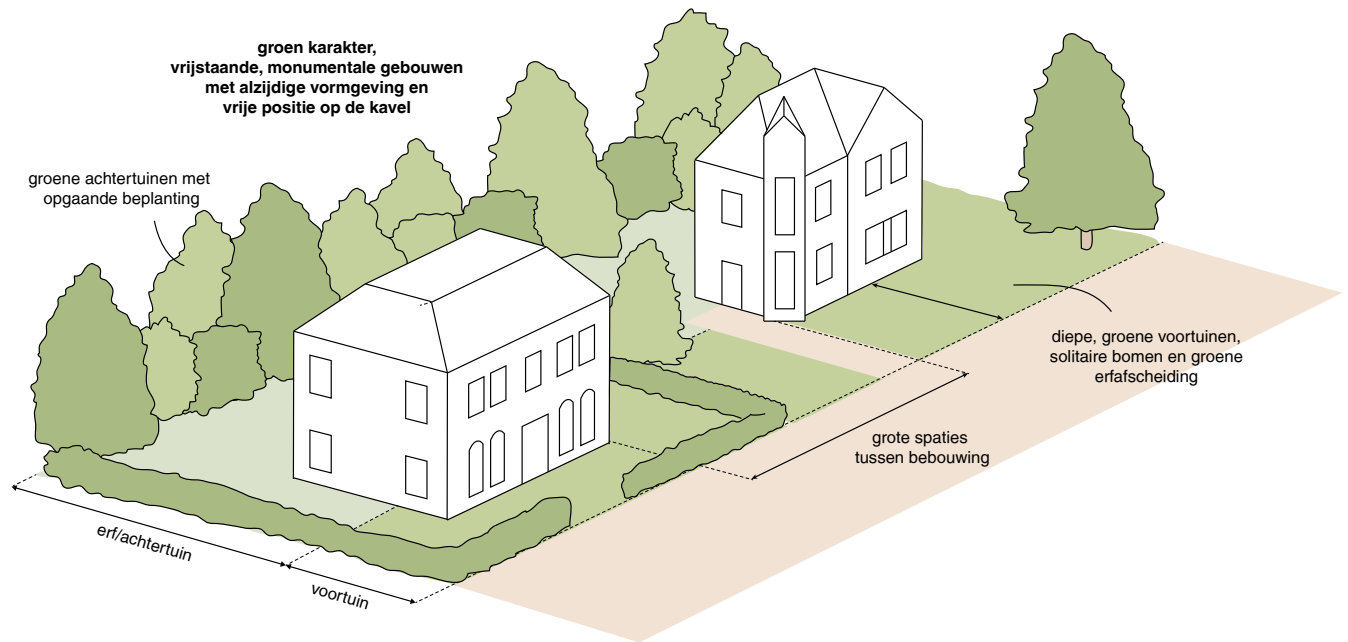
Huize Kerkzicht, Rijksstraatweg 100

Sfeer 2: Rijksstraatweg Noord (vervolg)

Aan het begin van de twintigste eeuw ontstond een tweedeling van sferen langs de Rijksstraatweg. Ten noorden van de kruising met de Enkweg bouwden welvarende dorpsbewoners en stedelingen hun woonhuizen en buitenplaatsen. Dit is de chique zijde van het lint, met grote huizen, veelal rijk geornamenteerd, en vrijstaand in ruime tuinen. Het schema rechts geeft het karakter van de dorpslinten en de dorpskern weer. In de matrix op p. 40 zijn per sfeer precieze randvoorwaarden voor (nieuwe) bebouwing gegeven.

Ruimtelijke karakteristieken

- Doorgaande route met samenhangende inrichting over de hele lijn, met breed profiel, oorspronkelijk met bomenlanen;
- Groen karakter door heggen, beplante voortuinen, monumentale bomen en begroeide achtertuinen;
- Monumentale woon- en landhuizen en enkele winkelpanden met fraaie etalagegevels;
- Middelgrote tot grote gebouwen met individuele vormgeving, doorzichten op achtertuinen en -erven vanaf de weg;
- Afwisselende bouwvolumes en kappen (zadel-, schild en mansardekappen), verbijzonderd met erkers, dakkapelen, verhoogde middenpartijen, zijvleugels, balkons en torentjes;
- Alzijdig vormgegeven gevels;
- Verspringende rooilijnen. Gebouwen vaak op ruime

afstand van de weg, vrijstaand op de grote kavels en omgeven door weelderige tuinen, vaak met een oprijlaan en groene erfafscheidingen;

- Rijke ornamentiek, passend bij de bouwperiode.
- Materialisatie bestaat overwegend uit bakstenen (soms gekeimd of gestuct), dakpannen, natuurstenen verfraaiingen en houten kozijnen en deuren.

Sfeer 3: Rijksstraatweg Zuid

Rijksstraatweg 85

Rijksstraatweg 116

Rijksstraatweg 95-99

Rijksstraatweg 103-105

Rijksstraatweg 142-148

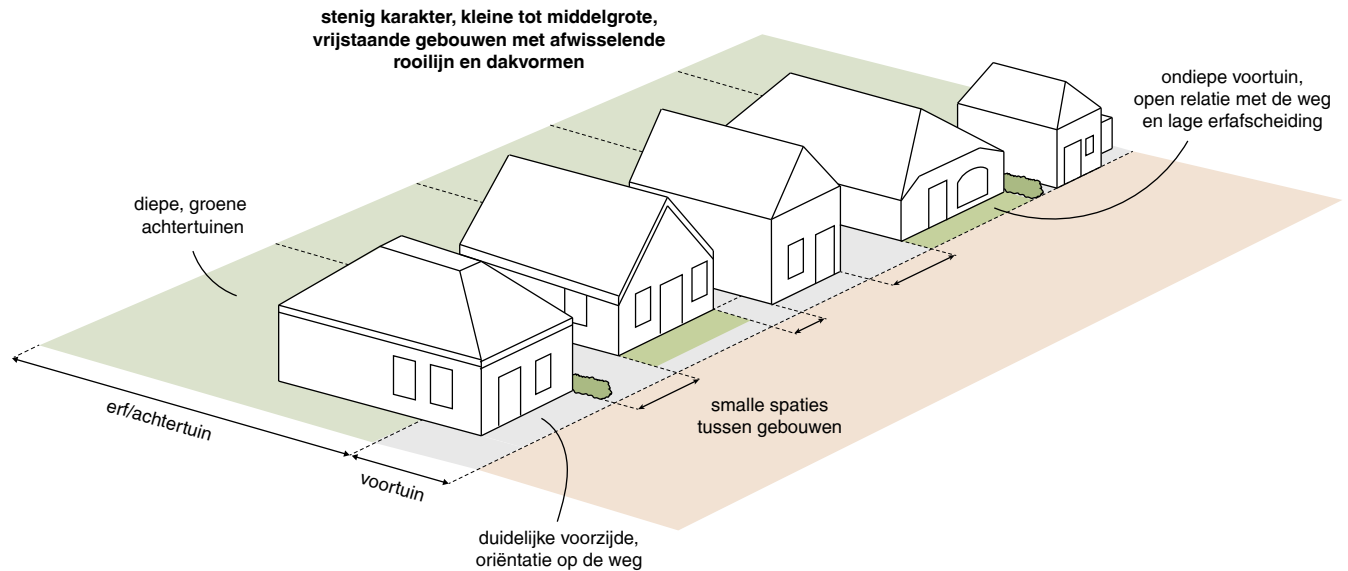
Rijksstraatweg 170-172

Sfeer 3: Rijksstraatweg Zuid (vervolg)

De zuidelijke helft van de Rijksstraatweg in Voorst ontwikkelde zich in de eerste helft van de twintigste eeuw tot het middenstands lint van het dorp, met kleinere woningen en winkels. De meeste winkels zijn inmiddels in gebruik als woonhuis, maar de kenmerkende sfeer met dicht opeenstaande, gevarieerde gebouwen en het stenige karakter van de straat zijn nog goed herkenbaar. Het schema rechts geeft het karakter van de dorpslinten en de dorpskern weer. In de matrix op p. 40 zijn per sfeer precieze randvoorwaarden voor (nieuwe) bebouwing gegeven.

Ruimtelijke karakteristieken

- Doorgaande route, met breed profiel en samenhangende inrichting over de hele lijn, oorspronkelijk met bomenlanen; relatief stenig karakter door hoge bebouwingsdichtheid en ondiepe voortuinen aan weerszijden van de weg.
- Kleine tot middelgrote vrijstaande woonhuizen en (voormalige) winkelpanden, individuele vormgeving en dicht op elkaar met smalle tussenruimtes;
- Afwisselende bouwvolumes en kappen (zadel-, schild en mansardekappen), soms verbijzonderd met een kleine erker of dakkapel;
- Duidelijke oriëntatie op de weg, herkenbare voorzijde;
- Licht verspringende rooilijnen. Gebouwen direct op de weg of op enige afstand met een ondiepe voortuin en lage erfafscheiding (heggen en hekjes);
- Terughoudende vormgeving en ingetogen ornamentiek passend bij de bouwperiode.
- Materialisatie bestaat overwegend uit bakstenen (soms gekeimd of gestuct), dakpannen, natuurstenen verfraaiingen en houten kozijnen en deuren.

Sfeer 4: naoorlogse bebouwingsvelden achter de linten

G.J. van Heuvenstraat

Rozemarijnstraat

Tuinstraat

Weemehof

De Benring aan de Tuinstraat

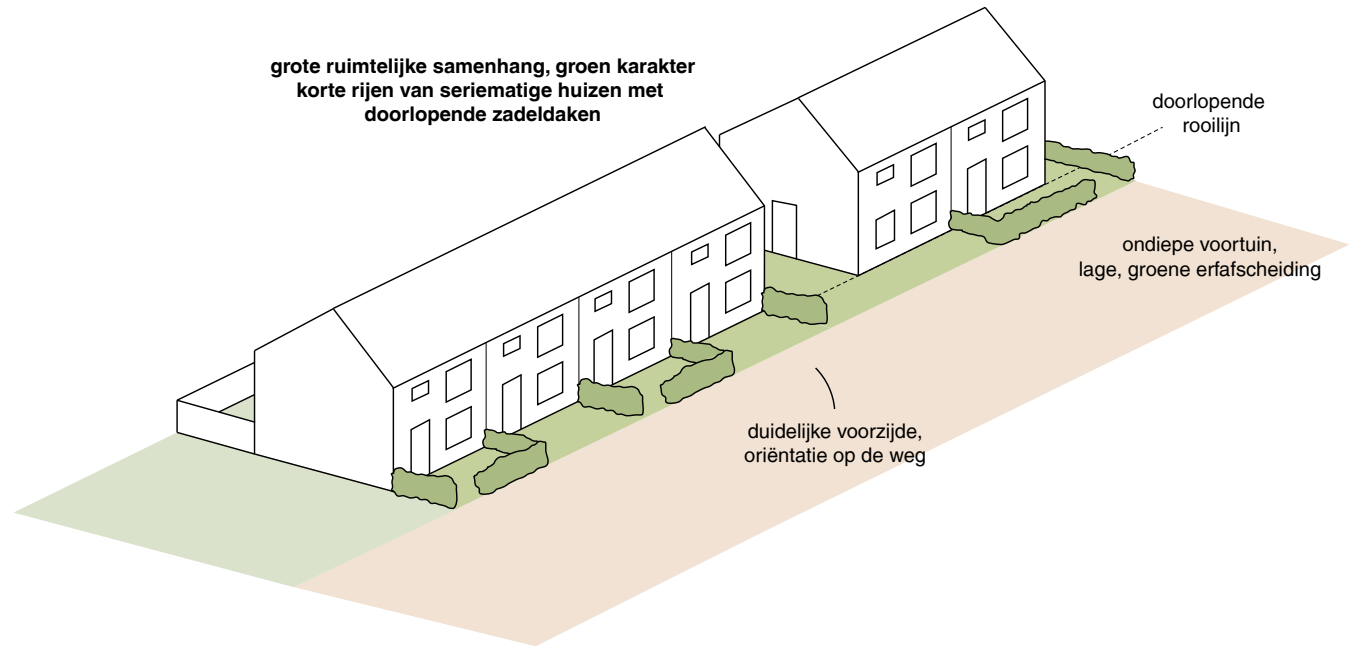
De Windvang

Sfeer 4: naoorlogse bebouwingsvelden achter de linten (vervolg)

Na de oorlog is de bebouwde kom van Voorst gestaag gegroeid. De open velden en landschappen achter de bebouwingslinten werden gevuld met woonbuurtjes. De nieuwe bebouwingscomplexen hadden een meer ontworpen, eenduidig en samenhangend karakter dan de gevarieerde, historische dorpslinten, maar ook hier was het landschap en het groene karakter van Voorst belangrijk. Met groene overhoeken, voortuinen en inmiddels volgroeide bomen werd het landschap in de dorpsuitbreidingen verankerd. Het schema rechts geeft het karakter van de dorpslinten en de dorpskern weer. In de matrix op p. 40 zijn per sfeer precieze randvoorwaarden voor (nieuwe) bebouwing gegeven.

Ruimtelijke karakteristieken

- Complexmatig ontworpen buurten met relatief brede straten en trottoirs en mee-ontworpen plantsoentjes;
 - Grote samenhang tussen bebouwing onderling en met de inrichting van de openbare ruimte
 - Korte rijen aaneengeschakelde eengezinshuizen, afgewisseld met twee-onder-één-kap en vrijstaande woningen.
 - Simpele bouwmassa's en doorlopende zadeldaken;
 - Duidelijke oriëntatie op de weg, herkenbare voorzijde;
 - Doorlopende rooilijnen. Gebouwen op enige afstand van de weg, met ondiepe, groene voortuinen en geen of lage erfafscheidingen;
 - Vlakke gevels en strakke gevelgeleding;
 - Terughoudende vormgeving, strakke belijning en geen ornamentiek.
- Materialisatie bestaat overwegend uit bakstenen (soms gekeimd of gestuct) en dakpannen.
 - De Benring is een uitzondering in deze sfeer (en in heel Voorst). Het grote programma is verdeeld over een geleed volume, dat vrij op de ruime kavel staat, op grote afstand van de weg en ingebed in het groen.

Sfeer 5: agrarische en industriële erven

Enkweg 37 (Hofmeijer)

Molen de Zwaan, Enkweg 42-44

Erf van Rijksstraatweg 116 (Sarink)

Groot Oerink, Kerkstraat 29

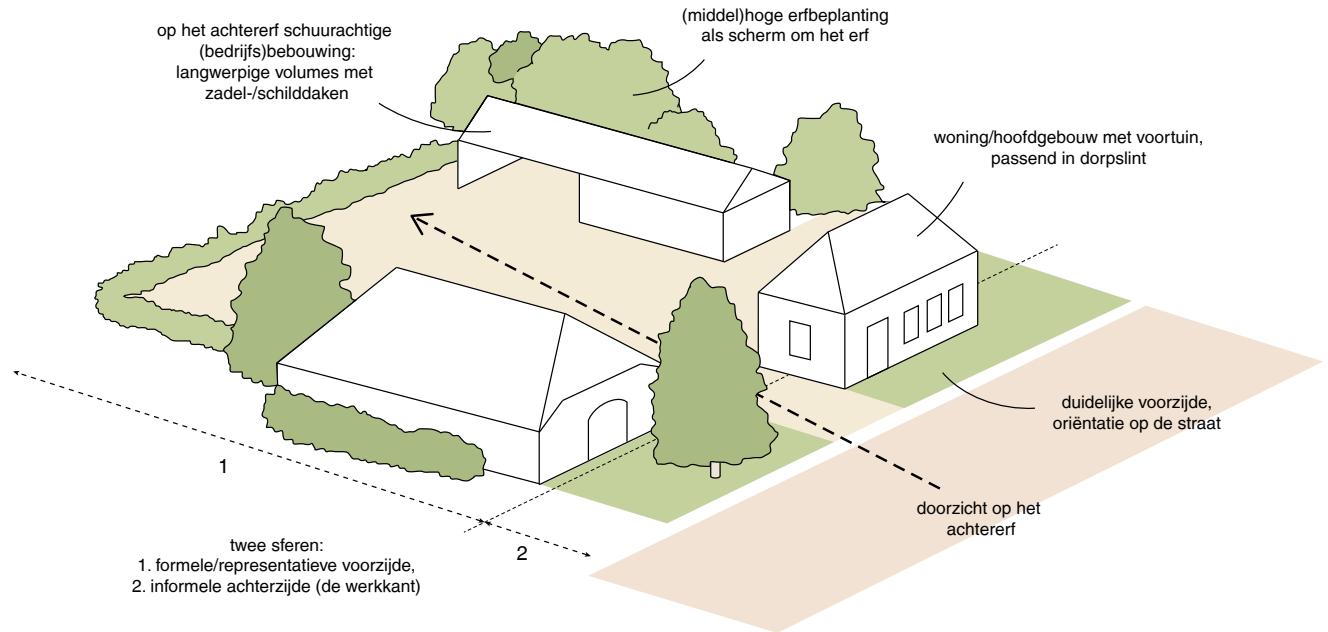
Enkweg 49

Sfeer 5: agrarische en industriële erven (vervolg)

In en om het dorp liggen oude boerenerven en bedrijfskavels. Kenmerkend is het onderscheid tussen de voorzijde, met (vaak representatief) woonhuis en beplante voortuin, en de werkzijde aan de achterkant, met grotere loodsen, bestrate terreinen en zicht op het landschap. Het schema rechts geeft het karakter van de dorpslinten en de dorpskern weer. In de matrix op p. 40 zijn per sfeer precieze randvoorwaarden voor (nieuwe) bebouwing gegeven.

Ruimtelijke karakteristieken

- Samenhangende clusters van vrijstaande bebouwing, herkenbaar als losse ensembles in het landschap. De bebouwing en tuinen aan de voorzijde van het erf passen in het historische lint. Vanaf de weg bieden spaties tussen de gebouwen doorzichten op het achtererf.
- Erf zorgvuldig ingepast in het groen met hagen, erfbeplanting en boomgroepen
- Aan de voorzijde middelgrote, vrijstaande gebouwen met individuele vormgeving, simpele bouwmassa's en kappen. Alzijdige vormgegeven gevels, op enige afstand van de weg.
- Aan de achterzijde vaak combinatie van grotere en kleinere gebouwen, met schuurachtige opzet, simpele bouwvolumes en met kappen. De gebouwen staan vrij op het erf, de meeste erven in en rondom Voorst hebben een bebouwingspercentage van ca. 30%.
- Materialisatie bestaat grotendeels uit bakstenen, rode, bruine en grijze dakpannen en houten kozijnen en deuren.
- Terughoudende vormgeving en ingetogen ornamentiek passend bij de bouwperiode.

2. Kansen voor Voorst

In dit hoofdstuk worden de ambities en kansen voor Voorst besproken. De ruimtelijke kansen hangen sterk samen met het beleid en de ambities op andere fronten, zoals toerisme en wonen. De uitgangspunten in dit hoofdstuk vormen de leidraad voor afwegingen en keuzes in de toekomst.

De ambities voor Voorst worden nader toegelicht op het gebied van landschap, de Rijksstraatweg en bebouwing. Op de laatste pagina van dit hoofdstuk komen de ambities samen in de kansenkaart voor het dorp Voorst.

Ambities van en voor Voorst

1. **De bestaande kwaliteit is het uitgangspunt voor de toekomst**
2. **Inbreiding gaat voor uitbreiding**
3. **Levendige Rijksstraatweg en rustige woonwijken**
4. **Landschap rondom het dorp koesteren en ontwikkelen**
5. **Van de wieg tot het graf**
6. ***Slow tourism* en lokale ambacht en bedrijvigheid**
7. **Dorpse dialoog, bewoners en gemeente zoeken elkaar op**

p. 33

Uitwerking ambities landschap

p. 34

Uitwerking ambities Rijksstraatweg

p. 38

Uitwerking ambities bebouwing

p. 40

Kansenkaart

p. 65

Ambities van en voor Voorst

De keuzes voor de toekomst komen voort uit en zijn een uitwerking van de ambities die de Voorstenaren voor hun dorp hebben verwoord tijdens twee inputsessies op 13 oktober 2021 in het dorps huis van Voorst. Aanwezig waren de leden van de stuurgroep 'Verder met het dorp Voorst' en ambtenaren van de gemeente Voorst voor wonen, milieu, duurzaamheid, toerisme, natuur, landschap en planontwikkeling. Ook bestaande beleids- en visiedocumenten zijn bestudeerd, waaronder de 'Toekomstvisie dorp Voorst en omstreken' van de eerder genoemde stuurgroep (januari 2021) en 'Economische vitaliteit Voorst. Kansrijke (communicatie)strategie' van het Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd (mei 2020). De ambities en wensbeelden die in deze twee sessies naar voren kwamen zijn samengevoegd tot 7 punten.

1. De bestaande kwaliteit is het uitgangspunt voor de toekomst

De noodzakelijke en mogelijke veranderingen in Voorst richten zich op het voortbouwen op de kwaliteiten die het dorp heeft. Het bestaande wordt gekoesterd: de dorpse schaal, de kwaliteit van het groen, de opbouw met linten, erven en bebouwingsvelden, de nabijheid van het landschap, de diversiteit in de bebouwing en de historische gelaagdheid. Nieuwe ontwikkelingen voegen zich op een vanzelfsprekende manier in het dorp en bouwen voort op de karakteristieken van Voorst. Bij het dorpse wonen is de relatie met de tuin belangrijk. Gestapeld wonen kan, voor bepaalde doelgroepen of op bepaalde locaties, maar wel terughoudend. Het bestaande architectuurpalet is het uitgangspunt voor de toekomst.

2. Inbreiding gaat voor uitbreiding

Voorst koestert het landschap. Daarom wordt ruimte voor nieuwe woningen en dorpsfuncties liever in het

bestaande dorp gezocht, dan in dorpsuitbreiding. De herbestemmingsopgaven in het dorp hebben de prioriteit, ook omdat ze voor de leefbaarheid van het bestaande dorp belangrijk zijn. Pas in tweede instantie kan op bescheiden schaal naar de uitbreiding worden gekeken, in combinatie met het vormgeven van de overgang van het dorp naar het landschap. De oostflank van het dorp, bij de Voorsterklei, blijft vrij van dorpsuitbreiding.

3. Levendige Rijksstraatweg en rustige woonwijken

Niet-woonfuncties krijgen bij voorkeur een plek aan het lint van de Rijksstraatweg. Daar concentreert zich de reuring: winkels, toerisme, horeca en andere bedrijvigheid, kleinschalig en passend in het dorp. Natuurlijk laten die functies zich prima met wonen combineren, maar het streven is om de Rijksstraatweg zo divers mogelijk te programmeren. Voorst wil niet-woonfuncties aan de Rijksstraatweg stimuleren, zie ook de paragraaf 'Uitbreiding ambities Rijksstraatweg' op p. 36. In de woonwijken geldt het omgekeerde. Daar ligt de prioriteit op het wonen. Voor (nieuwe) grote bedrijven (meer dan 2 hectare) is in de kom geen plaats.

4. Landschap rondom het dorp koesteren en ontwikkelen

Het landschap rondom het dorp is een grote kwaliteit van Voorst. De Voorsterklei loopt tot aan de kerk door, dit landschap is onderdeel van het oude dorpsgezicht. In het enkenlandschap aan de andere zijde van het dorp is een nieuwe rondweg aangelegd. Voor de inpassing van deze weg is een landschapsplan gemaakt, dat deels nog gerealiseerd moet worden. Ook hier blijft het landschap dichtbij, en wordt de overgang tussen de bebouwde kom en het open landschap met verspreide erven zorgvuldig ingericht.

5. Van de wieg tot het graf

Vorst wil een levensbestendig dorp zijn, zoals dat zo mooi heet. Dat betekent dat het dorp voor alle generaties aantrekkelijk is en de noodzakelijke voorzieningen heeft. Om dit waar te maken moet de prioriteit liggen bij woningen en werkgelegenheid voor jongeren en bij bereikbare voorzieningen en zorg voor ouderen.

6. Slow tourism en lokale ambacht en bedrijvigheid

De kwaliteiten van het landschap en het dorp geven Voorst een groot potentieel voor toerisme en recreatie. Dit potentieel is nog nauwelijks benut. Voorst zet in op toerisme, dat past bij het karakter van het dorp: *slow*, duurzaam, gericht op de dorpse schaal en het informele contact. De locatie bij de IJssel en op verschillende recreatieve routes kan beter worden benut, bijvoorbeeld met een fietsenmaker, café met terras en/of ijssalon aan de Rijksstraatweg. De ruimtelijke component hiervan is uitgewerkt in de uitgangspunten voor de Rijksstraatweg (p. 36) en voor de verschillende maatwerklocaties (vanaf p. 42) in dit rapport, de economische en programmatische aspecten zijn verkend in het rapport 'Economische vitaliteit Voorst. Kansrijke (communicatie)strategie' van het Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd (mei 2020) in opdracht van de Gemeente Voorst en de Ondernemersvereniging Voorst.

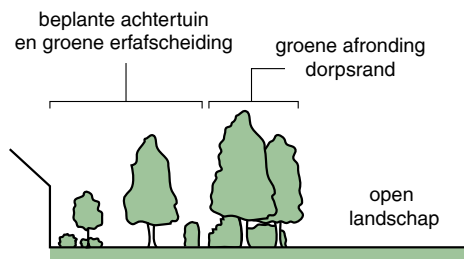
7. Dorpse dialoog, bewoners en gemeente zoeken elkaar op

Samenwerking en korte lijnen horen bij de besluit- en bestuurscultuur die past bij Voorst. Het gaat om vertrouwen, saamhorigheid en een doorlopende gesprek van het dorp met zijn bestuur.

Uitwerking ambities landschap

1. Afronden van de dorpsrand aan de westzijde

Met name aan de westzijde van het dorp, waar in de periode na 1980 meerdere nieuwe buurten zijn gerealiseerd, vraagt de afhechting van het landschap om aandacht. De bebouwde kom ligt hier bloot in het landschap, wat het dorpsaanzicht verrommelt. In het kader van de landschappelijke inpassing van de rondweg liggen er kansen voor het landschappelijke ontwerp van de dorpsranden, met volgroeide boomgroepen, hagen en een zorgvuldige inbedding van de erfafscheidingen.

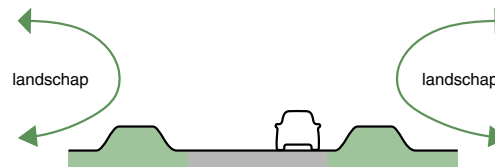

2. Landschappelijke inpassing rondweg

De landschappelijke inpassing van de rondweg is nog niet voltooid. In een landschapsvisie van Bosch Slabbers (2014) en een ambitiesdocument van Buro LinO (2014) zijn de uitgangspunten voor de inpassing van de rondweg geformuleerd: minimaliseren van de zichtbaarheid van de weg, behoud en versterking van de afwisseling tussen open en besloten landschappen en beperking van het ruimtebeslag van het wegtracé. In het ambitiesdocument zijn zeven sferen (landschappelijke identiteiten) bepaald waar de inpassing van de rondweg op aan dient te sluiten. Deze sferen zijn overgenomen in de kansenkaart. De sferen zijn:

A1. Entrees: de rotondes als toegangspoort;

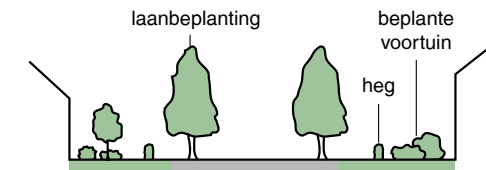
- A2. Landgoederenzones: aansluiten op landgoedkarakteristieken met o.a. laanbeplanting en hagen.
- A3. Dorpsrand: verdere landschappelijke verdichting, met o.a. nieuwe bossen en verdichte groene dorpsrand
- A4. Landschapskamer verdere landschappelijke verdichting met aanleg van houtwallen en bomenrijen en accentuering van de historische wegenstructuur
- A5. Natuurgebied: verdere verdichting van het landschap, met o.a. bomenlanen, erfbeplanting en optimalisatie natuurwaarden (rekening houdend met molenbiotoop)
- A6. Historisch boerderijencluster, verdere verdichting van het landschap met o.a. hagen, boomgaarden en bomenrijen.
- A7. Maximale beperking van verdichting, behoud openheid.

3. Behouden en versterken groene profielen en buitenruimte

Op historische Ansichtkaarten is goed te zien hoe weelderig, rijk beplant en informeel de buitenruimte van Voorst van oudsher was. Met de opkomst van de auto en het asfalt zijn de oude routes in toenemende mate verhard, verbreed, recht getrokken en geformaliseerd met verhoogde trottoirs. De lommerrijke laanbeplanting is op veel plekken verdwenen. Maar nog steeds hebben de meeste historische linten van Voorst een groen profiel, door de monumentale tuinbomen, beplante tuinen en groene erfafscheidingen.

De Klarenbeekseweg en het begin van de Schoolstraat zijn hiervan een goed voorbeeld. Tuin en openbare ruimte kunnen in Voorst niet los van elkaar worden gezien. Het groen houden en het verder vergroenen van bestaande en nieuwe routes zijn belangrijke aandachtspunten in de bebouwde kom van Voorst.

4. Ruimte houden in het dorp

Koester de weidse opzet van het dorp, met grote tuinen in de historische delen en plantsoenen en veldjes in de naoorlogse wijken. In Voorst wordt prioriteit gegeven aan inbreiding, maar dit mag niet ten koste gaan van de ruimtelijkheid en het landschappelijke karakter.

5. Profiteren van de recreatieve waarden van het landschap

Er liggen kansen voor Voorst in het beter benutten van de recreatieve waarden van het landschap. Het IJsseldal en de landgoederen zijn aantrekkelijke bestemmingen en een aantal routes loopt door de bebouwde kom van Voorst. Door in te zetten op kleinschalige horecagelegenheden, betekenisvolle routes en het vertellen van het verhaal van Voorst kan ook het dorp een bijzondere pauzeplek of bestemming worden

De overgang van het dorp naar het landschap is abrupt en mist nog de landschappelijke inbedding.

Het profiel van de Schoolstraat heeft een bijzonder groen karakter, met heggen, groene voortuinen en oude bomen.

De laanbeplanting langs de Rijksstraatweg in ca. 1930.

Het meer stenige karakter van de vernieuwde Rijksstraatweg, met jonge bomen.

De zeven sferen uit het ambitedocument van LinO voor de inpassing van de nieuwe rondweg. Zie voor de toelichting de vorige pagina.

Het Veentje

'Het Veentje' achter de Rijsstraatweg is een bijzonder gebied en een vergeten plek in het dorp. Het gebied is nauwelijks onderzocht en ligt als onbetreden woestel in aan de achterkant van het dorp, het mysterieuze groene gat van Voorst. Het betreft een bosveen van hoge floristische, faunistische en geomorfologische waarde. Langs de rand van het bosveen groeien wilgen, daarachter bevindt zich een gordel van zeer nat elzenbroekbos. In het hart van het bos ligt het trilveen, dat voornamelijk is begroeid met berk en vuilboom. Het elzenbroekbos wordt geleidelijk verstikt door een veenmosdek, een proces dat nergens anders meer voorkomt in het IJsseldal. De veenlaag zorgt ervoor dat organische plantenresten in de bodem niet of nauwelijks afgebroken worden. Mogelijk bevindt zich in het gebied een pingoruïne (een heuvel in het landschap waaronder zich ooit een ijslens bevond). Ter bescherming van de aardkundige en natuurwaarden dient rond het gebied een buffer gehandhaafd te blijven. Het is waarschijnlijk dat deze buffer van invloed is op de ontwikkelingen ten noorden en westen van deze locatie. Het is dan ook van belang dat de natuurwaarden nader worden onderzocht en beschermd alvorens de planvorming voor de aangrenzende locaties concreet wordt. Daarbij is het interessant om te onderzoeken of het Veentje van recreatieve waarde kan zijn voor het dorp. Een intensief toegankelijk natuurgebied is dan niet de bedoeling, maar de bijzondere kwaliteit van het Veentje kan beter worden benut, gedeeld en beleefd.

Uitwerking ambities Rijksweg

De Rijksweg is het hoofdlint van het dorp met een verscheidenheid van functies, zoals de nieuwe supermarkt, de slager, antiek- en handwerk winkels, schoonheids- en kledingzaken en de Saabgarage. De tendens is echter dat de bijzondere functies in toenemende mate vertrekken of sluiten en er woonfuncties voor in de plaats komen. Het bestemmingsplan, waarin per locatie eisen zijn vastgelegd voor 'gemengde' functies, staat het gebruik van leegstaande panden als woning in de weg. Meerdere winkel- en horecapanden op centrale punten in het lint, onder andere de supermarkt Boogman en café 't Geveltje, staan daarom leeg.

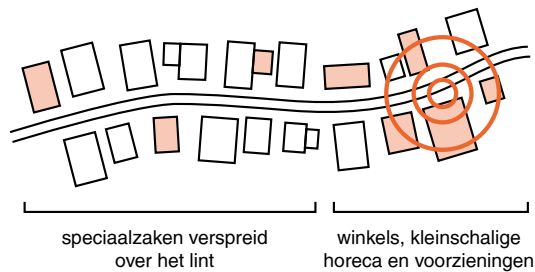

Het is de ambitie om de Rijksweg aantrekkelijk en gevarieerd te houden, als een bedrijvig lint en bruisend hart van het dorp. Doel is om een diversiteit van functies aan dit hoofdlint te stimuleren en commerciële en recreatieve functies hier te concentreren. Een volwaardige winkelstraat is niet realistisch, en past bovendien niet bij de identiteit van Voorst als rustig dorp. Wonen kan hier worden afgewisseld met bestaande en nieuwe speciaalzaken en ondernemingen gericht op toerisme, zoals een kleine herberg of B&B, een ijssalon en/of een café met een terras voor fietsers en wandelaars. Op de achtererven is ruimte voor kleine bedrijven, die vanaf de straat zichtbaar zijn en bijdragen aan de levendigheid van het lint.

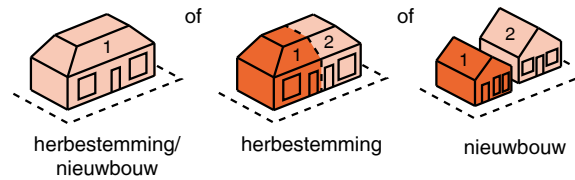

Uitgangspunten Rijksstraatweg

1. Geef in de naaste omgeving van de supermarkt en het kruispunt met de Kerkstraat prioriteit aan het vasthouden of aantrekken van winkels, kleinschalige horeca en voorzieningen. De herontwikkelingslocaties van Boogman en Sarink lenen zich hier ook goed voor. Speciaalzaken en 'omfietswinkels' kunnen prima verspreid over het lint een plek vinden.

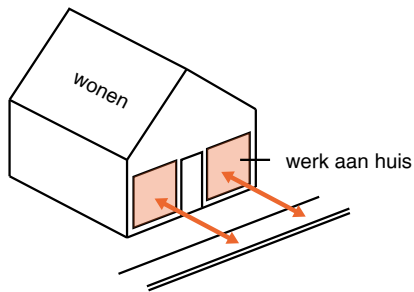

2. Het uitgangspunt is een maximum van 2 woningen per (huidig) perceel. Bestaande gebouwen kunnen worden gesplitst (met behoud van karakteristieke elementen en samenhang) of vervangen door twee nieuwe woningen. De schaal, maat en karakteristieke dorpsarchitectuur dienen hierbij behouden te blijven (zie matrix op p. xx). Blokjes met appartementen passen niet in het lint van de Rijksstraatweg, hooguit op een maatwerkklocatie.

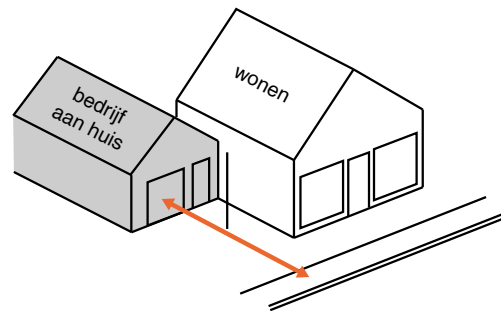

Afwegingskader functieverandering bestemmingsplan
Een flexibeler gebruik van het lint – waarbij oude winkel- en horecapanden in gebruik worden genomen als bijvoorbeeld een woning of thuishkantoor – wijkt op sommige plekken af van het bestemmingsplan. Afwijkingen van het bestemmingsplan zijn mogelijk als de kanskaart daarvoor ruimte ziet. Dit rapport biedt hiervoor de ruimtelijke uitgangspunten en onderbouwing. Voor het wijzigen van gemengde functies (horeca en winkels) naar woningen aan de Rijksstraatweg wordt een vereveningsbijdrage gevraagd. De mogelijkheden van een dorpsfonds gevoed door de bijdragen van deze transformaties wordt momenteel onderzocht door de gemeente.

3. Behoud bij herbestemming van een (voormalig) winkelpand tot woning de transparantie, toegankelijkheid en open relatie met de straat. Situeer levendige/bedrijvige functies aan de voorzijde, bijv. kantoren aan huis.

4. Op achtererven is ruimte voor kleine bedrijven. Ook hier is de open relatie met de straat van belang.

Uitwerking ambities bebouwing

Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de dorpskern van Voorst worden in de kanskaart drie verschillende categorieën onderscheiden. Elke categorie betreft een andere herontwikkelingsbenadering: 1) voortbouwen op de bestaande logica (de vijf dorpsferen), 2) een aantal maatwerklocaties waar andere of aanvullende randvoorwaarden van toepassing zijn, en 3) uitbreidingslocaties aan de rand van het dorp. De verschillende locaties zijn op de kanskaart aangewezen. Voor niet-maatwerklocaties geldt voortbouwen op de bestaande logica. De kanskaart is dynamisch en sluit nieuwe maatwerklocaties niet uit. Als deze zich voordoen, wordt de uitwerking daarvan in lijn van de kanskaart opgepakt.

Categorie 1
Bestaande logica

Categorie 2
Maatwerklocaties

Categorie 3
Uitbreidingslocaties

Categorie 1: bestaande logica

Op de meeste locaties in de kom van Voorst is de bestaande situatie leidend voor toekomstige transformaties. Wijzigingen op locaties in deze categorie passen in de sfeer van het gebied: 1) dorpslinten en dorpskern, 2) Rijksstraatweg Noord, 3) Rijksstraatweg Zuid, 4) naoorlogse bebouwingsvelden en 5) agrarische en industriële erven. Behoud en versterking van de karakteristieke eigenschappen van deze sfeergebieden staan centraal. Bij het versterken van de ruimtelijke kwaliteit en de beeldkwaliteit op deze locaties fungeren panden en tuinen elders in het betreffende lint of wijkje als inspiratie.

Bij aanpassingen aan bestaande gebouwen en nieuwbouw zijn een aantal afwegingsfactoren van belang: de oriëntatie en rooilijn, de positie op de kavel, het bouwvolume, de afmetingen, de materialisatie, de ornamentiek, de erfafscheiding en de bestemming. In de matrix op de volgende pagina zijn per sfeer en per afwegingsfactor de uitgangspunten verbeeld en verwoord. Doel is om de totale samenhang van het dorp Voorst en de onderlinge differentiatie van de sfeergebieden (linten, erven en bebouwingsvelden) te koesteren en herkenbaar te houden.

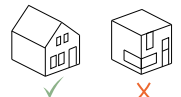
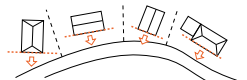
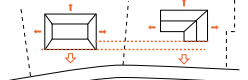
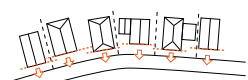
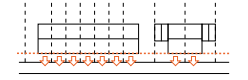
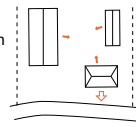
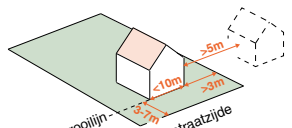
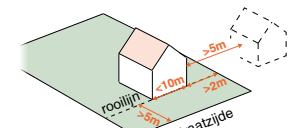
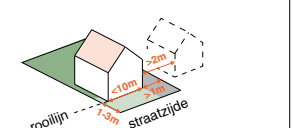
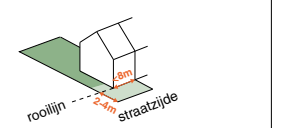
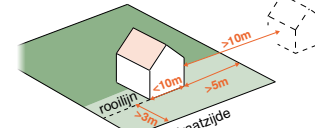
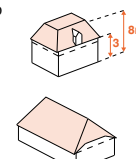
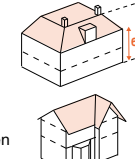
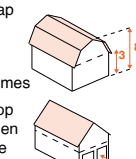
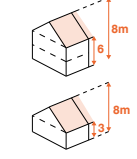
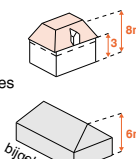

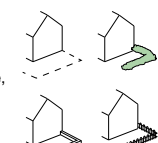

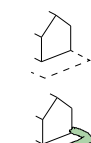

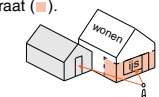
Matrix = streefbeeld

De matrix geeft een 'gemiddelde' weer. Het verbeeldt de overkoepelende karakteristieken van een sfeergebied en dus het streefbeeld voor aanpassingen of verdichting. Per sfeergebied zijn in het bestaande dorp afwijkingen te vinden, bijvoorbeeld een groter volume in de relatief kleinschalige naoorlogse wijkjes of korte rijtjes seriematige woningbouw tussen de afwisselende bebouwing van de linten. Bij bouwinitiatieven dient steeds een zorgvuldige afweging te worden gemaakt tussen de bestaande situatie en de uitgangspunten in de matrix: is het wenselijk de karakteristieken van het sfeergebied hier te herstellen, of om de maat, positie, oriëntatie en architectonische kenmerken van de bestaande (te vervangen) architectuur te behouden? Uitgangspunt voor deze afweging is de onderlinge samenhang met naastgelegen bebouwing en een evenwichtige inpassing in het geheel: individuele gebouwen mogen het totaalbeeld niet overheersen of verstoren.

Afwijkingen en verbijzonderingen

Van de uitgangspunten in de matrix kan worden afgeweken, mits dit goed beargumenteerd wordt vanuit de ruimtelijk kwaliteit en cultuurhistorische karakteristieken.

Vijf sferen (deze matrix geeft het streefbeeld weer, zie p. 41)

Afwegingsfactoren	Dorsplinten en dorpskern	Rijksstraatweg-Noord	Rijksstraatweg-Zuid	Naoorlogse bebouwingsvelden	Agrarische en industriële erven
Architectonische kwaliteit en karakteristieken	<ul style="list-style-type: none"> De bestaande kwaliteiten van het dorp Voorst en de bebouwing zijn het uitgangspunt en ijkpunt voor de toekomst. 	<ul style="list-style-type: none"> Aanpassingen en toevoegingen aan het bestaande dorpsgezicht dienen zeer zorgvuldig en bescheiden te worden ingepast. 	<ul style="list-style-type: none"> Architectonische kwaliteit komt voort uit een passende volumeopbouw, karakteristieke gevelindeling met een duidelijke verdiepingindeling en... 	<ul style="list-style-type: none"> ... gevelbeëindiging (bijv. puntgevel, lijstwerk), materiaalkeuze en zorgvuldige detailafwerking. 	
Oriëntatie en rooilijn	<ul style="list-style-type: none"> Sterk verspringende rooilijn, wisselende oriëntatie parallel aan, haaks op of gedraaid ten opzichte van de weg. 	<ul style="list-style-type: none"> Sterk variërende rooilijn, alzijdige oriëntatie met duidelijke voorzijde aan de weg. 	<ul style="list-style-type: none"> Licht verspringende rooilijn, oriëntatie haaks op de weg, voorgevel evenwijdig aan de weg. 	<ul style="list-style-type: none"> Doorlopende rooilijn, oriëntatie parallel aan de weg, duidelijke voorzijde. 	<ul style="list-style-type: none"> (Meestal) omgeven door open landschap. Duidelijke voorzijde aan de weg, gebouwen georiënteerd op centrale erf. 30% van erf bebouwd.
Positie op kavel	<ul style="list-style-type: none"> Hoofdgebouw centraal op perceel, omgeven door tuin/erf. 	<ul style="list-style-type: none"> Hoofdgebouw centraal op perceel, omgeven door ruime, doorlopende tuin 	<ul style="list-style-type: none"> Gebouwen dicht opeen, vaak met doorgang naar achtererf, onderscheid tussen voor- (■) en achtertuin (■) 	<ul style="list-style-type: none"> Gebouwen aaneen geschakeld, onderscheid tussen voor- (■) en achtertuin (■) 	<ul style="list-style-type: none"> Ruim perceel, hoofdgebouw aan voorzijde (■), bijgebouwen op achtererf (■)
Bouwwolume en -hoogte	<ul style="list-style-type: none"> 1 bouwlaag en een kap Schild- en zadeldaken Eenduidige bouwvolumes met mee-ontworpen verbijzonderingen 	<ul style="list-style-type: none"> 1 of 2 bouwlagen en een kap Samengestelde schild- en zadeldaken Geleden volumes met mee-ontworpen verbijzonderingen 	<ul style="list-style-type: none"> 1 bouwlaag en een kap Schild-, zadel en mansardedaken Eenduidige bouwvolumes Transparante gevels op begane grond (puien en etalages), open relatie met de straat. 	<ul style="list-style-type: none"> 1 of 2 bouwlagen en een kap (Doorlopende) zadeldaken Eenduidige bouwvolumes 	<ul style="list-style-type: none"> 1 bouwlaag en een kap Schild- en zadeldaken Hoofdgebouw: eenduidige bouwvolumes met mee-ontworpen verbijzonderingen Sobere vormgeving bijgebouwen
Materialisatie en ornamentiek	<ul style="list-style-type: none"> Bakstenen en dakpannen, soms rieten daken, natuurstenen details. Houten kozijnen en afwerkingen Ornamentiek passend bij bouwjaar en -stijl 	<ul style="list-style-type: none"> Bakstenen en dakpannen, natuurstenen details. Houten kozijnen en afwerkingen Rijke gevelornamentiek 	<ul style="list-style-type: none"> Bakstenen en dakpannen Houten kozijnen en afwerkingen Terughoudende ornamentiek, passend bij bouwjaar en -stijl 	<ul style="list-style-type: none"> Bakstenen en dakpannen Houten kozijnen en afwerkingen Geen ornamentiek 	<ul style="list-style-type: none"> Bakstenen, hout en dakpannen, soms rieten daken, natuurstenen details. Houten kozijnen en afwerkingen Ornamentiek passend bij bouwjaar en -stijl
Erfafscheiding	<ul style="list-style-type: none"> Groene erfafscheiding (lage heg) 	<ul style="list-style-type: none"> Geen Lage heg Bakstenen muurtje, passend bij gevels Laag, klassiek hekwerk 	<ul style="list-style-type: none"> Groene erfafscheiding (lage tot middelhoge heg) 	<ul style="list-style-type: none"> Geen Groene erfafscheiding (lage heg of beplanting) 	<ul style="list-style-type: none"> Groene erfafscheiding (lage heg)
Bestemming en gebruik	<ul style="list-style-type: none"> Wonen Dorpsfuncties (kerk, school, dorpshuis) 	<ul style="list-style-type: none"> Wonen Horeca (hotel, B&B, restaurant) Werken (in voormalige landhuizen en buitenplaatsen), mits karakter van het gebouw niet wordt verstoord en de uitstraling van het (chique) woonhuis behouden blijft. 	<ul style="list-style-type: none"> Wonen Levendig en bedrijvig lint, kleine bedrijven op het erf (■) zichtbaar vanaf de straat, enkele horecafuncties en winkeltjes aan de straat (■). 	<ul style="list-style-type: none"> Wonen 	<ul style="list-style-type: none"> Elk erf heeft een woonhuis Bedrijven (erf)

Fotocollage categorie 1: bestaande logica

Categorie 2: maatwerklocaties

Een aantal locaties in Voorst vraagt om toegespitste uitgangspunten. Ook hier zijn de bestaande kwaliteiten van Voorst het uitgangspunt voor verandering. Het is hier echter van belang om de uitgangspunten en het laadvermogen voor verandering preciezer te definiëren, omdat de kavels groter zijn, de bebouwing of bestemming afwijkt van het sfeergebied of er grote (vernieuwings) opgaven spelen. Op de volgende pagina's zijn voor een aantal 'maatwerklocaties', die nu actueel zijn, de stedenbouwkundige, landschappelijke en architectonische uitgangspunten gegeven. Het vertrekpunt is steeds cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit van de locatie en het omliggende dorp. Vervolgens zijn er enkele voorbeelduitwerkingen gegeven per locatie. Dit zijn nadrukkelijk geen ontwerpen, maar een weergaven van de mogelijkheden binnen de gegeven uitgangspunten.

In de kansenkaart staan de maatwerklocaties aangegeven. Ze zijn niet allemaal uitgewerkt in het rapport, omdat er op dit moment niet overal een ontwikkelopgave speelt. Zodra deze opgave in de toekomst opkomt is het van belang eerst zorgvuldig te bestuderen wat op het gebied van cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit de randvoorwaarden zijn. De uitwerkingen van de maatwerklocaties dienen hiervoor als stramien.

Maatwerklocaties in de toekomst (niet uitgewerkt in dit rapport)

Maatwerklocatie 1: Winkler Prinsterrein

- ↓ Voorst in 1979, met daarin aangegeven de ingesloten stukjes landschap zoals het Winkler Prinsterrein.
- ↓ ↓ Opening van de tijdelijke kleuterschool in 1958.
- ↘ De H.H. Wilkensstraat omstreeks 1960.

Het Winkler Prinsterrein ligt tussen de woonhuizen aan de Binnenweg, de G.J. van Heuvenstraat en de Helena H. Wilkensstraat en grenst aan de noordzijde aan de Anthony Winkler Prinsstraat en het Jac. Lugtmeijerplantsoen.

Cultuurhistorische typering van de locatie

Het door tuinen en plantsoen omsloten terrein is een boomrijk restgebied, een ingesloten stukje landschap dat is overgebleven na de verdichting van de historische dorpslinten (Binnenweg en Schoolstraat) en de aanleg van nieuwe straten in de naoorlogse periode (H.H. Wilkensstraat en G.J. van Heuvenstraat). Aan de zijde van de Anthony Winkler Prinsstraat lag in 1958 het noodgebouw van een kleuterschool. Nadat dit pand was gesloopt, bleef het terrein aan deze zijde open. Het Winkler Prinsterrein (1 in de kaart rechts) is vergelijkbaar met het eveneens beboste terrein tussen de bebouwing aan de Schoolstraat, Kerkstraat en Hoflaan (2) en het (inmiddels bebouwde) terrein rond het Weemehof (3) en herinnert aan de tijd dat de dorpse bebouwing van Voorst nog los in het landschap stond. Het groen en de bomen van het Winkler Prinsterrein dragen bij aan het groene karakter van Voorst (zie kernwaarde 1: Dorp in het landschap, landschap als dorp).

Toekomstige opgave

Het Winkler Prinsterrein is aangedragen als mogelijke locatie voor kleinschalige woningbouw. Dit sluit aan bij de in dit rapport geformuleerde ambitie om inbreiding voor uitbreiding van het dorp te laten gaan. Het terrein wordt grotendeels omgeven door woningen van woningcorporatie IJsseldal Wonen, die heeft aangegeven deze woningen in de komende vijf jaar te willen herontwikkelen. Op de volgende pagina worden een aantal uitgangspunten

gegeven voor eventuele nieuwbouw op het Winkler Prinsterrein. De woningen van IJsseldal Wonen zijn ook in deze beschouwing meegenomen.

- ↓ Het Winkler Prinsterrein.
- ↓↓ H.H. Wilkensstraat.

Uitgangspunten cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit

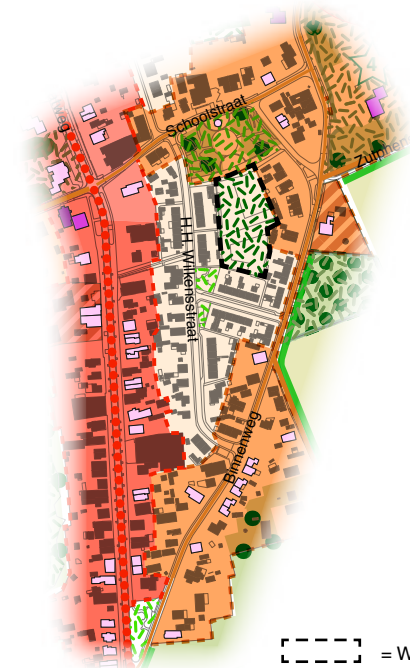
In het geval van herontwikkeling gelden op deze locatie een aantal uitgangspunten:

Stedenbouwkundige en landschappelijke uitgangspunten

- Koester het groene karakter van de door bebouwing omgeven locatie. Het terrein is een ingesloten stukje landschap en draagt in belangrijke mate bij aan de groene beleving van Voorst. Voorkom te sterke verdichting en bebouw maximaal 25% van het terrein, met het behoud van de bomenstructuur en het groene karakter als uitgangspunt.
- Houd de historische ontwikkeling en ruimtelijke karakteristieken van Voorst (linten en bebouwingsvelden) leesbaar. Bouw voort op het onderscheid tussen de historische lintbebouwing (Binnenweg) en de naoorlogse bebouwingsensembles daarachter. De Winkler Prinslocatie is een achterterrein, omsloten door bebouwing. Het is niet onderdeel van een historisch lint, maar er is ook geen ruimte voor een bebouwingsveld met straten en plantsoenen naar het naoorlogse model. Hier geldt een zesde sfeer, namelijk bouwen in het groen. Verkies een hof- of erfachtige opzet, waarbij de bebouwing landt in een collectieve groene ruimte. Eventuele privétuintjes zijn hieraan ondergeschikt.
- Sluit het Jac. Lugtmeijerplantsoen aan op de groenstructuur van het Winkler Prinsterrein.
- Rond de bebouwingswand rond het Jac. Lugtmeijerplantsoen af. Er dienen geen achterkanten of

blinde zijkanten op de Anthony Winkler Prinsstraat uit te komen.

- Koester het zicht vanaf de G.J. van Heuvenstraat en de Binnenweg op het open landschap van de Voorsterklei.
- Vergroen de straatprofielen van de H.H. Wilkensstraat en de G.J. van Heuvenstraat en maak ook hier het groene karakter van Voorst beleefbaar. De hoeken van de straten (Binnenweg, G.J. Heuvenstraat en H.H. Wilkensstraat) vragen om speciale oplossingen, met kwalitatief groen. Geef de bebouwing hier een alzijdig karakter, zonder blinde gevels.

[- - -] = Winkler Prinsterrein

↓ Op deze pagina zijn de uitgangspunten verbeeld. De tekening dient in samenhang met de tekst op de volgende pagina te worden beschouwd.

Architectonische uitgangspunten

- De Binnenweg is een zeer oude route en een historisch dorpslint, pas de bebouwing (in het geval van sloop-nieuwbouw) in dit lint in, met ruimtes tussen de bebouwing (doorzichten), afwisselende bouwvolumes en eenzijdige vormgeving.
- De G.J. van Heuvenstraat en de H.H. Wilkensstraat zijn naoorlogse straten met veelal seriematige en sterk samenhangende bebouwing. Bouw hierop voort.
- Ook voor eventuele bebouwing op het binnenterrein is het dorps karakter van de Voorster bebouwing het uitgangspunt. Dit betekent: overwegend baksteen, zadel- of schilddaken, simpele bouwvolumes en een terughoudende vormgeving. Grotere volumes dienen vanaf de omliggende straten verborgen te zijn achter het groen. Bouw voort op de karakteristieke 'samenhang in verscheidenheid', met variatie in bouwvolumes en op elkaar afgestemde architectonische diversiteit.
- Voor bebouwing aan bestaande straten (Binnenweg, G.J. Heuvenstraat, H.H. Wilkensstraat en Anthony Winkler Prinsstraat) geldt een maximale bouwhoogte van 9 meter, met een goothoogte van 6 meter (bij twee bouwlagen). Dit sluit aan op de maximale maatvoering voor woningbouw in Voorst (zie bestemmingsplan). Op het midden van het terrein zijn, alleen in het geval van gestapeld wonen en uit het zicht vanaf de bestaande straten, incidentele afwijkmogelijkheden, mits de uitgangspunten op deze pagina standhouden.

Versterk de ruimtelijke en landschappelijke relatie tussen het Jac. Lugtmeijerplantsoen en het Winkler Prinsterrein. Er dienen geen achterkanten op de Anthony Winkler Prinsstraat uit te komen.

Vergroen het profiel van de H.H. Wilkensstraat en de G.J. van Heuvenstraat (foto), passend bij de karakteristieken van Voorst. Behoud de visuele relatie met het open landschap van de Voorsterklei.

Het Binnenweg is een oud dorpslint. Behoud en, in het geval van nieuwbouw, verbeter de inpassing in het lint, met individuele bebouwing, kleine maatvoering, doorzichten tussen de bebouwing en afwisselende vormgeving.

Behoud de volwassen bomen op het terrein. Koester het groene karakter van het terrein.

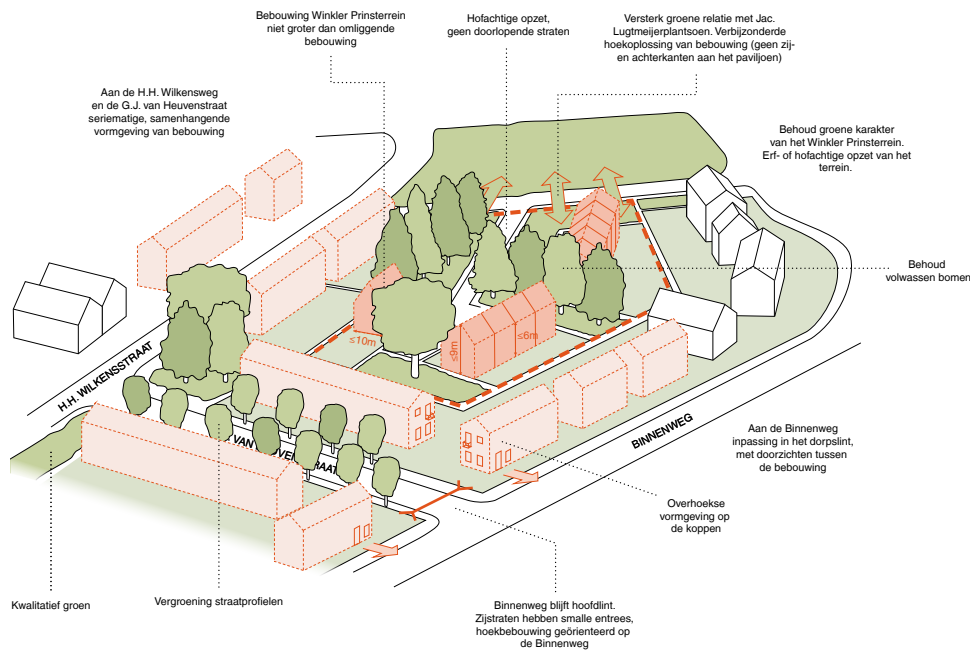
Behoud de omslotenheid en naar binnen gekeerdheid van het Winkler Prinsterrein. Kies in het geval van nieuwbouw voor een hofachtige opzet, met één entree en op het midden georiënteerde bebouwing.

Behoud en verbeter de groene overhoeken aan de kruisingen. Ze zijn kenmerkend voor de naoorlogse wijpjes van Voorst.

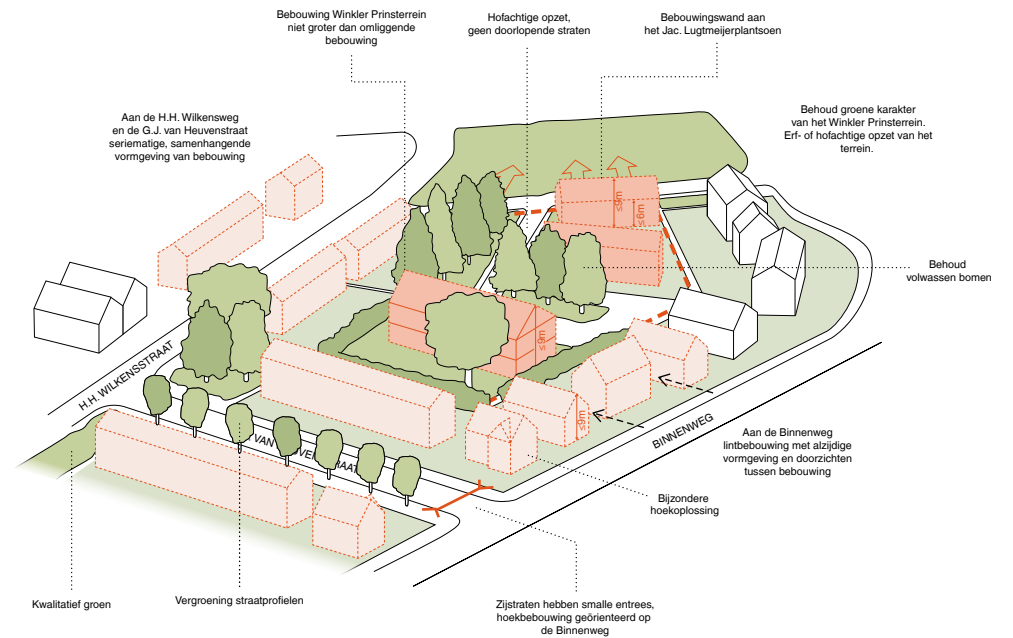
Voorbeeldmodel A: samenhangend buurtje

Seriematige eengezinshuizen op het Winkler Prinsterrein en aan de omliggende straten

Voorbeeldmodel B: karakteristieke sferen van Voorst

Lintbebouwing aan Binnenweg, seriematige eengezinshuizen aan G.J. van Heuvenstraat, H.H. Wilkensstraat en A. Winkler Prinsstraat, kleinschalig, gestapeld wonen op het midden van het Winkler Prinsterrein.

	Tuin
	Plantsoen
	Voorbeelduitwerking bebouwing Winkler Prinsterrein
	Bebouwing omliggende straten
	Bestaande bebouwing

Maatwerklocatie 2: Schoolstraat 1-3 (Boogman-Ilbrink)

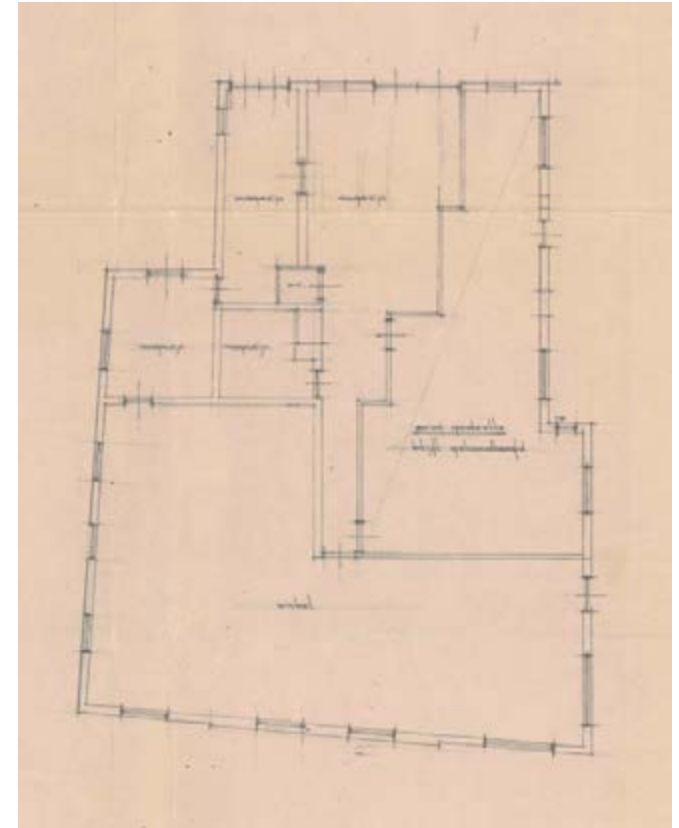
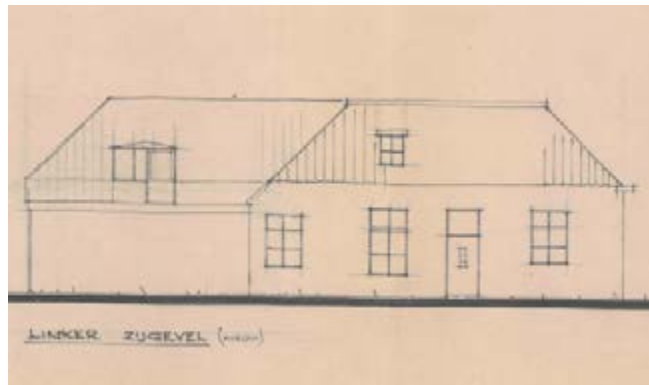
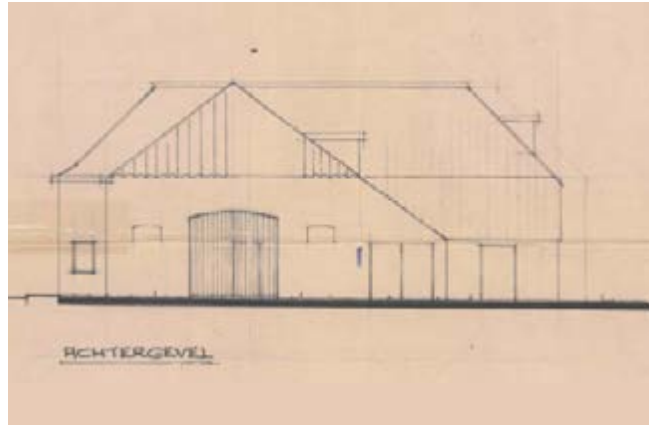
Cultuurhistorische typering van de locatie

De voormalige supermarkt Boogman ligt aan de kruising van de Schoolstraat en de Rijksstraatweg. De Schoolstraat is een oude route van het dorpshart rond de kerk naar de enk. In 1830 lag op deze locatie al een erf met een huis. De negentiende-eeuwse T-boerderij vormt nog steeds de kern van het huidige ensemble.

Ruimtelijke opgave

De supermarkt is gesloten. Er wordt overwogen om de locatie te herontwikkelen tot gemengde woningbouwlocatie. De locatie erachter, Schoolstraat 3 (Ilbrink), wordt mogelijk bij deze ontwikkeling getrokken.

↓
Bouwtekeningen voor de verbouwing van het winkelpand uit 1977, de oorspronkelijke opzet van de T-boerderij is hier nog goed herkenbaar.

Uitgangspunten cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit

Voor de locatie gelden een aantal uitgangspunten

Stedenbouwkundige en landschappelijke uitgangspunten:

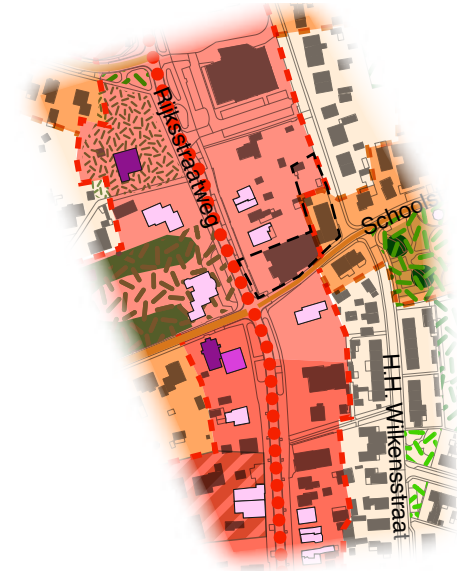
- De bebouwing dient te passen in de schaal, maat en vorm van de karakteristieke lintbebouwing aan de Rijksstraatweg en de Schoolstraat. Dat betekent: vrijstaande bebouwing met kappen, een alzijdige vormgeving en een duidelijke oriëntatie op de weg. Wat deze locatie bijzonder maakt is onder meer de hoekfunctie. Eventuele nieuwbouw dient adres te maken aan de Rijksstraatweg en de Schoolstraat.
- Verbeter de landschappelijke inpassing van de bebouwing. De huidige bebouwing vult bijna het hele kavel. In het geval van nieuwbouw is het van belang dat de bebouwing landt in het groen en vrij op de kavel staat. Zorg voor een groene inbedding aan de achterzijde en beplante voortuinen met eventueel groene erfafscheiding aan de voorzijde. Verbeter de inpassing van het parkeren op de kavel, goed ingebed in het groen en verscholen vanaf de straat.
- Pas de bebouwing in aan de hand van de rooilijn van de naastgelegen panden (Rijksstraatweg 87 en 85 en Schoolstraat 2A). Dat betekent dat eventuele bebouwing iets naar voren geplaatst kan worden ten opzichte van de huidige rooilijn. Echter, een evenwichtig straatbeeld is hierbij van belang. Het is niet de bedoeling dat nieuwbouw op deze locatie het beeld overheerst of het zicht op bestaande bebouwing aan de Rijksstraatweg blokkeert. Zorgvuldige volumestudies zijn dan ook van belang.
- Een belangrijke ambitie voor Voorst is de verlevendiging van de Rijksstraatweg. Een gemengde functie op deze locatie is gewenst, met een aantrekkelijke, niet-wonen

functie in de plint die past bij de ambities van het dorp (bijvoorbeeld een kleinschalige horecafunctie of een ijssalon).

- Op de Ilbrink-locatie dient de bebouwing aan te sluiten op het karakter van de Schoolstraat en de latere bebouwing aan de Hoflaan. De westzijde van de Hoflaan is nu de achterzijde van de bebouwing aan de Rijksstraatweg en heeft daarom vooral een groen karakter (bomen, heggen). Het is wenselijk dat deze groene sfeer ook bij verdichting van het kavel van Ilbrink wordt behouden.

Architectonische uitgangspunten:

- Neem de T-boerderij op de Boogmanlocatie als basis en maak de nog bestaande historische delen weer herkenbaar.
- De Boogmanlocatie ligt in het sfeergebied Rijksstraatweg Noord. Kenmerkend voor dit deel van de bebouwde kom is de grotere maat en representatieve vormgeving van de bebouwing. In geval van nieuwbouw is een groter volume goed denkbaar, mits zorgvuldig geleed (gevelverspringingen, erkers, afwisselende kappen, etc.) en aansluitend op de maat en schaal van de omliggende bebouwing. De gebouwen elders in het sfeergebied kunnen hiervoor als inspiratie dienen. De maximale bouwhoogtes zijn conform het bestemmingsplan: 9 meter bij twee bouwlagen en een kap, met een goothoogte van 6 meter.
- Gestapeld wonen is mogelijk, mits de ontsluiting inpandig of eventueel aan de achterzijde is georganiseerd. De uitstraling van het complex dient aan te sluiten op de grondgebonden woningen in de omgeving, met één of enkele herkenbare voordeuren, die direct toegankelijk zijn vanaf de straat.

[- - -] = Schoolstraat 1 en 3

- De Ilbrinklocatie grenst aan de sfeer van de naoorlogse bebouwing. In tegenstelling tot de Boogmanlocatie zijn grotere gebouwen met aaneengeschakelde volumes hier niet wenselijk. De bebouwing dient in maat aan te sluiten op de bestaande, in volume afwisselende bebouwing aan de Hoflaan. Dat betekent vrijstaande woningen of kleine twee-onder-één-kap woningen. Nieuwbouw op de hoek met de Schoolstraat heeft de voorkeur aan de Schoolstraat, maar is alzijdig ontworpen. Bebouwing dient terug te staan van de straat, met groene voortuinen en erfafscheidingen. Gestapeld wonen is denkbaar, mits de volumes kleinschalig blijven en de ontsluiting per pand is georganiseerd.

↓ Op deze pagina zijn de uitgangspunten verbeeld. De tekening en foto's dienen in samenhang met de tekst op de vorige pagina te worden beschouwd.

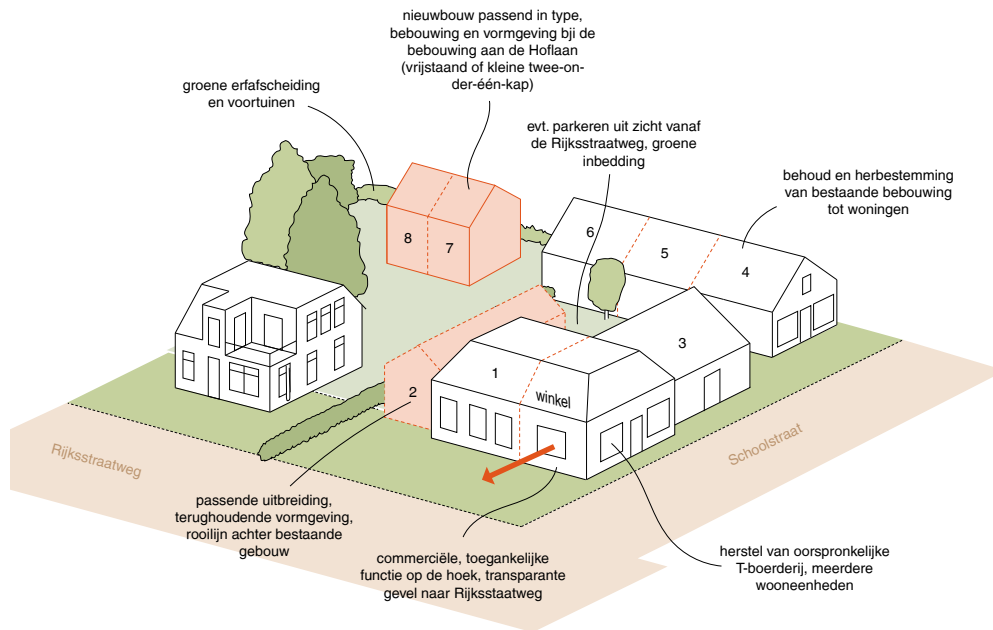
Behoud en versterk de oriëntatie van de bebouwing op de Rijksstraatweg (de voorzijde). Vergroen de buitenruimte en zorg voor een zorgvuldige, groene inpassing van het parkeren.

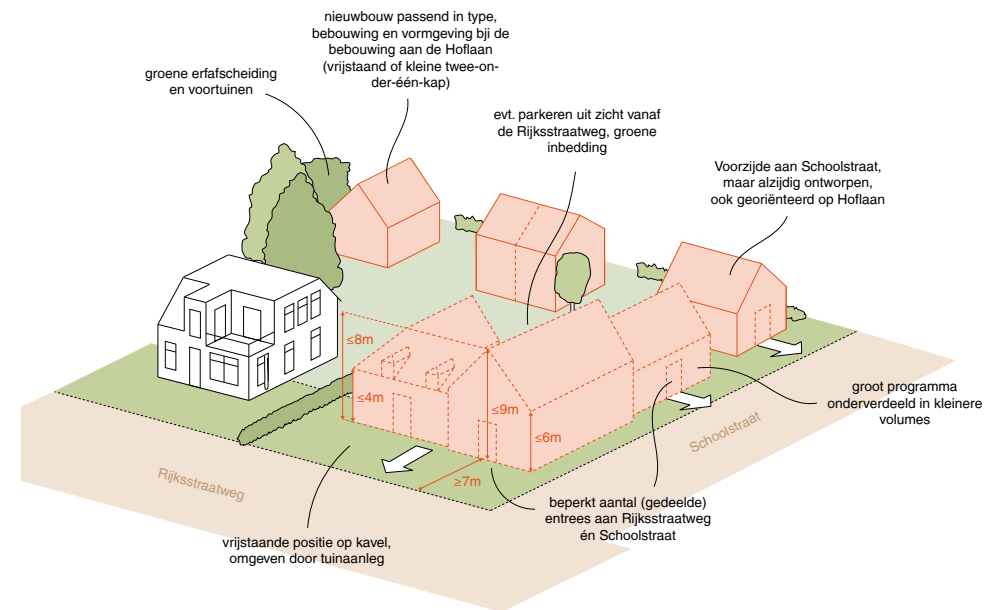
Zorg aan alle zijden (ook aan de achterkant) voor een vrije positie van de bebouwing op de kavel, ingebed in groen en met alzijdig vormgegeven. Versterk daarnaast de oriëntatie van de bebouwing op de Schoolstraat.

Voorbeeldmodel A: herbestemming en aanvullende nieuwbouw

Herstel en herbestemming voormalige boerderij en schuur, met meerdere wooneenheden.

Voorbeeldmodel B: volledige nieuwbouw
Kleinschalig wooncomplex aan de Rijksstraatweg met ca. 4 wooneenheden en vrijstaande/twee-onder-één-kap woningen op de Ilbrink-locatie (4 à 5 wooneenheden)

Maatwerklocatie 3: Rijksstraatweg 100 (De Weerd)

Na de aanleg van de Rijksstraatweg werd op deze locatie de villa Kerkzicht gebouwd. Het huis lag op de kop van de in 1830 aangelegde Kerkstraat, als een monumentale oprijlaan met aan het andere einde - net buiten de as - de kerk. Aan het eind van de jaren 70 werd tegelijkertijd met de aanleg van het buurtje aan de Rozemarijnstraat op het achtererf van Kerkzicht een grote loods gebouwd, verscholen achter de lintbebouwing aan de Rijksstraatweg. Het bedrijf werd een bedrijfslocatie en functioneert nog steeds als zodanig. Het huis en het koetshuis zijn een rijksmonument.

Ruimtelijke opgave

De gemeente ziet kansen om, indien het huidige bedrijf bereid is te verhuizen, op deze locatie woningbouw te realiseren binnen de bebouwde kom, passend bij de ambitie om prioriteit te geven aan inbreiding boven uitbreiding.

Uitgangspunten cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit

Voor de locatie gelden een aantal uitgangspunten

Stedenbouwkundige en landschappelijke uitgangspunten:

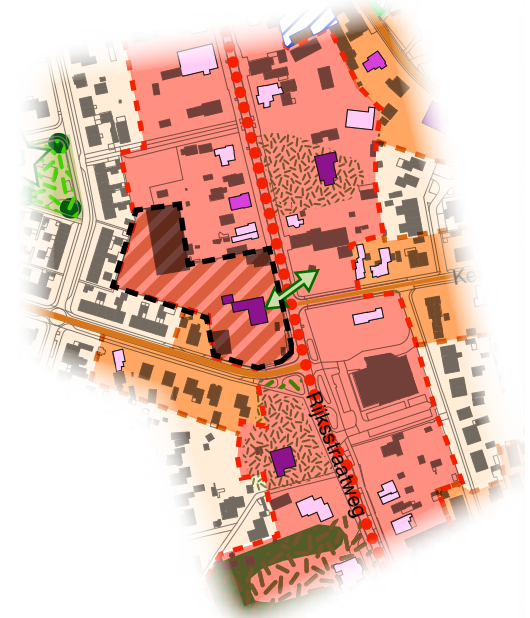
- Op de Z-vormige locatie is sprake van twee sferen. Het voorvlak is onderdeel van het lint langs de Rijksstraatweg. Huize Kerkzicht is als een van de grotere buitenplaatsen (samen met onder andere Enkstein) zeer bepalend voor het karakter van dit deel van het lint. Uitgangspunt is dat het rijksmonumentale woonhuis met bijbehorend koetshuis vrij blijven staan en dat ruimtes tussen de lintbebouwing doorzicht bieden op het achterterrein. Nieuwbouw in het voorvlak van de locatie is derhalve niet wenselijk. De terreininrichting heeft

aan deze voorzijde een groen en lommerrijk karakter, passend bij een buitenplaats, met tuinen en behoud van levensvatbare bomen. Daarnaast wordt de ruimtelijke en visuele relatie met de overtuin aan de andere kant van de Rijksstraatweg hersteld.

- In het achtervlak is ruimte voor herontwikkeling. Uitgangspunt hier is een erfachtige opzet, met verspreide bebouwing, collectieve scharrelruimte (buitenruimte met informele opzet) en veel groen. Eventuele privétuintjes zijn ondergeschikt, het erf dient als een geheel leesbaar te blijven.
- De bebouwing in het achtervlak staat in verband met de bebouwing in het voorvlak. Vanaf de toegang tot het terrein zijn geen achterkanten zichtbaar.
- Nieuwe ontwikkelingen worden zorgvuldig ingebed in het groen, met opgaande beplanting aan de achterzijde van de woningen aan de Tuinstraat en de Rozemarijnstraat.
- Overeenkomend met andere erven in Voorst geldt een bebouwingspercentage van 30-40%.

Architectonische uitgangspunten:

- Wat betreft het bouwvolume zijn er meerdere mogelijkheden: 1) één of twee grote, schuurachtige volumes, eventueel met gestapeld wonen, of 2) verdere verspreiding van kleinere volumes. Voor beide opties zijn de kenmerken van erfbebouwing het uitgangspunt: simpele bouwvolumes, schuine kappen en een terughoudende vormgeving. In beide gevallen geldt een maximale bouwhoogte van 9 meter, conform het bestemmingsplan (in verband met de zichtbaarheid vanaf de Rijksstraatweg).

--- Rijksstraatweg 100

- Gestapeld wonen is mogelijk, mits de ontsluiting inpandig of eventueel aan de achterzijde is georganiseerd. De uitstraling van het complex dient aan te sluiten op de grondgebonden woningen in de omgeving, met één of enkele herkenbare voordeuren.
- Het herstel van het monument (zorgvuldige renovatie) en de herontwikkeling op het achterterrein van het kavel dienen gelijktijdig en in samenhang te worden gepland en uitgevoerd.

Uitgangspunten overtuin

Aan de andere kant van de Rijksstraatweg ligt de overtuin, behorende bij de villa. Op deze opvallende locatie in het lint is een kwaliteitsslag gewenst.

- De aanbeveling is om de ontwikkelgeschiedenis van de tuin in kaart te brengen aan de hand van een tuinhistorisch onderzoek. Dit biedt aanknopingspunten voor een passende herinrichting van de tuin tot een zorgvuldig vormgegeven, aangename groene plek.
- Aan de hand van zichtlijnen, een samenhangende tuinaanleg en de oriëntatie van eventuele nieuwe bebouwing in de overtuin op de villa dient de ruimtelijke relatie tussen het hoofdgebouw en de overtuin te worden hersteld.
- Enige bebouwing in de overtuin is denkbaar in de vorm van een paviljoen, mits van zeer hoge architectonische kwaliteit. Een klassieke of modernere typologie is beide mogelijk, maar de architectonische samenhang en een zorgvuldige vormgeving staan voorop.
- De overtuin is een geschikte locatie voor kleinschalige horeca en kan als zodanig van grote betekenis zijn voor de levendigheid van de Rijksstraatweg. Een koppeling met fiets- en wandelknooppunten is hierbij wenselijk.

De overtuin van villa Kerkzicht omstreeks 1920. [Topotijdreis]

In de overtuin is nu een cafetarie gevestigd.

↓ Op deze pagina zijn de uitgangspunten verbeeld. De tekening en foto's dienen in samenhang met de tekst op de vorige pagina te worden beschouwd.

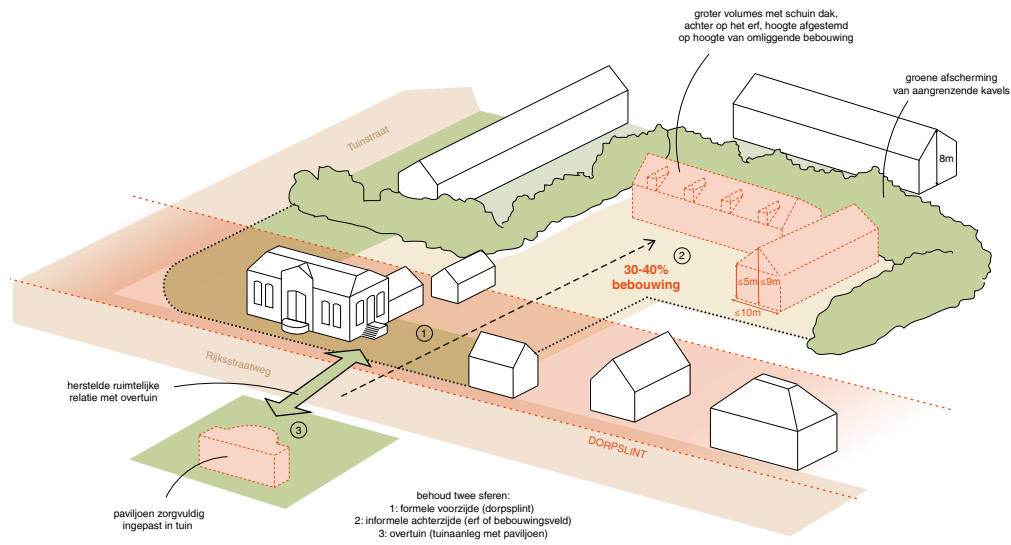

Behoud de vrijstaande positie van het rijksmonument in de tuin en het doorzicht vanaf de Rijksstraatweg op het achterterrein.

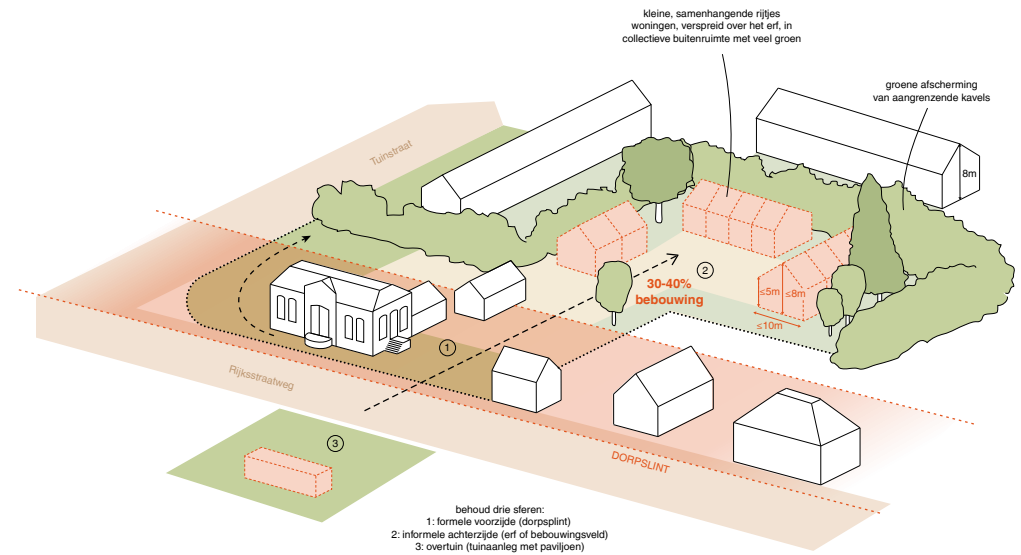

Behoud de vrijstaande positie van het rijksmonument in de tuin en het doorzicht vanaf de Rijksstraatweg op het achterterrein.

Voorbeeldmodel A: ruime erfopzet
 Grotere schuurachtige bebouwing op het achtervlak van het erf/

Voorbeeldmodel B: collectief op het erf
 Korte, samenhangende woningblokjes, verspreid over het erf, in een collectieve buitenruimte met veel groen.

Maatwerklocatie 4: Rijksstraatweg 116 (Sarink)

Ruimtelijke opgave

Vanwege de centrale ligging is het grote erf aan de Rijksstraatweg 116 een geschikte locatie voor kleinschalige bedrijvigheid en toeristische functies. Het is de ambitie om dit deel van de Rijksstraatweg tot nieuw hart van het dorp te ontwikkelen, met enkele winkels, horecagelegenheden en andere bedrijvigheid. Denkbare bestemmingen voor dit erf zijn een kantoorverzamelgebouw of -erf voor zelfstandige ondernemers en beginnende ondernemingen, een fietswinkel en opstap- en informatiepunt voor fietsers of een café/ijsalon met een terras dat uitzicht biedt op het Veentje en het open landschap van de groene scheg achter het erf. Randvoorwaarde is dat de ecologische en archeologische waarden van het naastgelegen Veentje niet worden geschonden.

Uitgangspunten cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit

Voor de locatie gelden een aantal uitgangspunten:

Stedenbouwkundige en landschappelijke uitgangspunten:

- Het zoekgebied staat niet gelijk aan de maximale oppervlakte van de uitbreiding. Het is de bedoeling dat *binnen* het zoekgebied wordt gezocht naar beperkte en samenhangende bouw mogelijkheden, met een erfachtige opzet (ca. 30% bebouwing, te onderzoeken met massastudies).
- Er is sprake van twee sferen. Aan de voorzijde ligt de locatie in het middenstandslint van Rijksstraatweg-Zuid. Het winkelpand, met grote etalageramen en pal aan de straat is hierin van belang. Aan weerszijden van

het winkelpand zijn doorzichten op het achterterrein. Nieuwbouw in het voorvlak van de locatie is niet wenselijk.

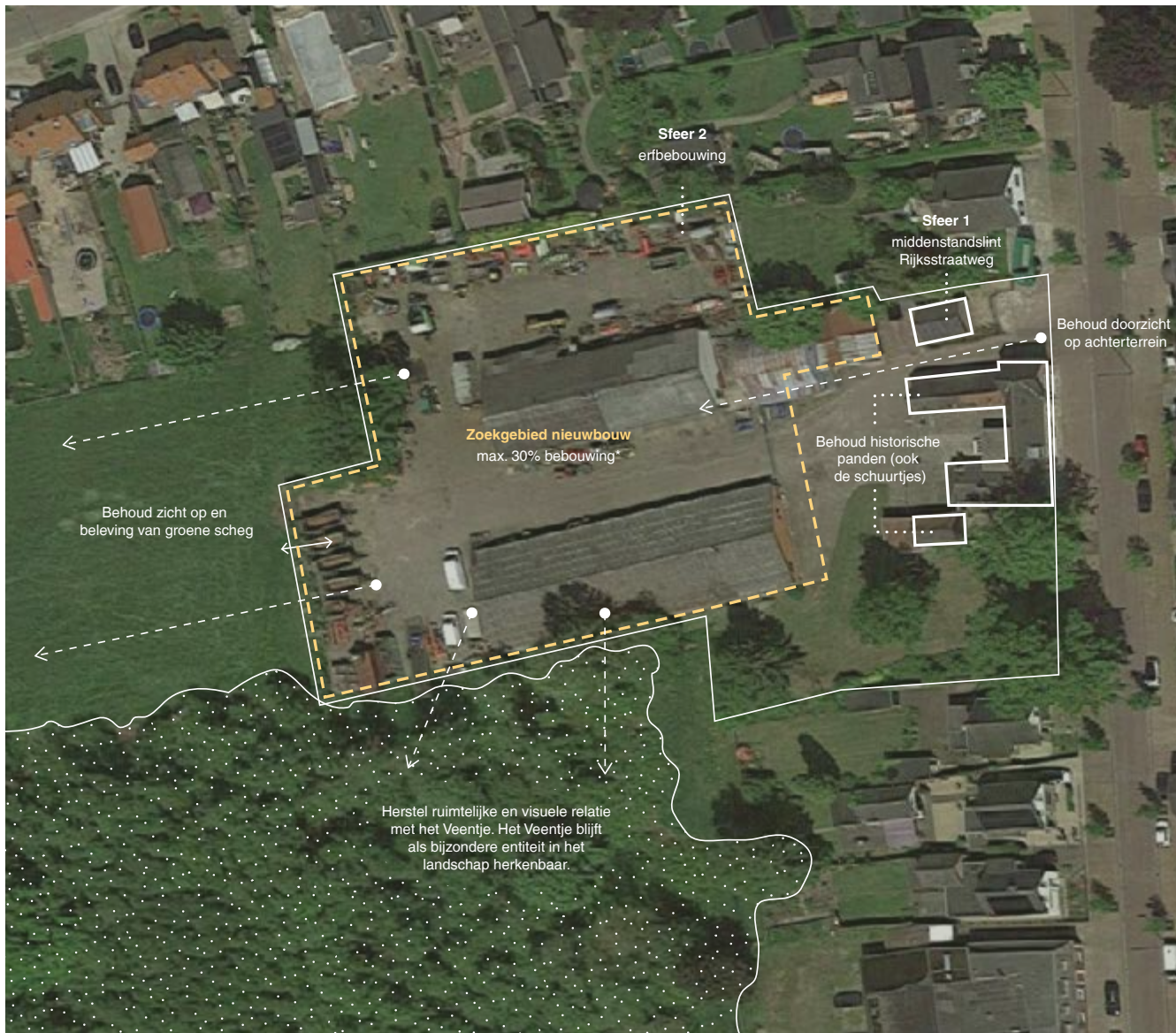
- In het achterterrein is ruimte voor herontwikkeling. Uitgangspunt hier is een erfachtige opzet (dus geen nieuw buurtje), met verspreide bebouwing, collectieve scharrelruimte (buitenruimte met informele opzet) en veel groen. Het erf dient als een geheel leesbaar te blijven.
- Vanwege de locatie de locatie van het erf in het hart van het dorp en de nabijheid van het Veentje zijn grootschalige gebouwen en schuren hier niet gewenst. Verdeel de functies over kleinere, vrijstaande volumes, met het erf als ruimtelijke verbinding.
- Het parkeren dient goed ingebed te worden in het groen en verscholen te zijn vanaf de straat.

Architectonische uitgangspunten:

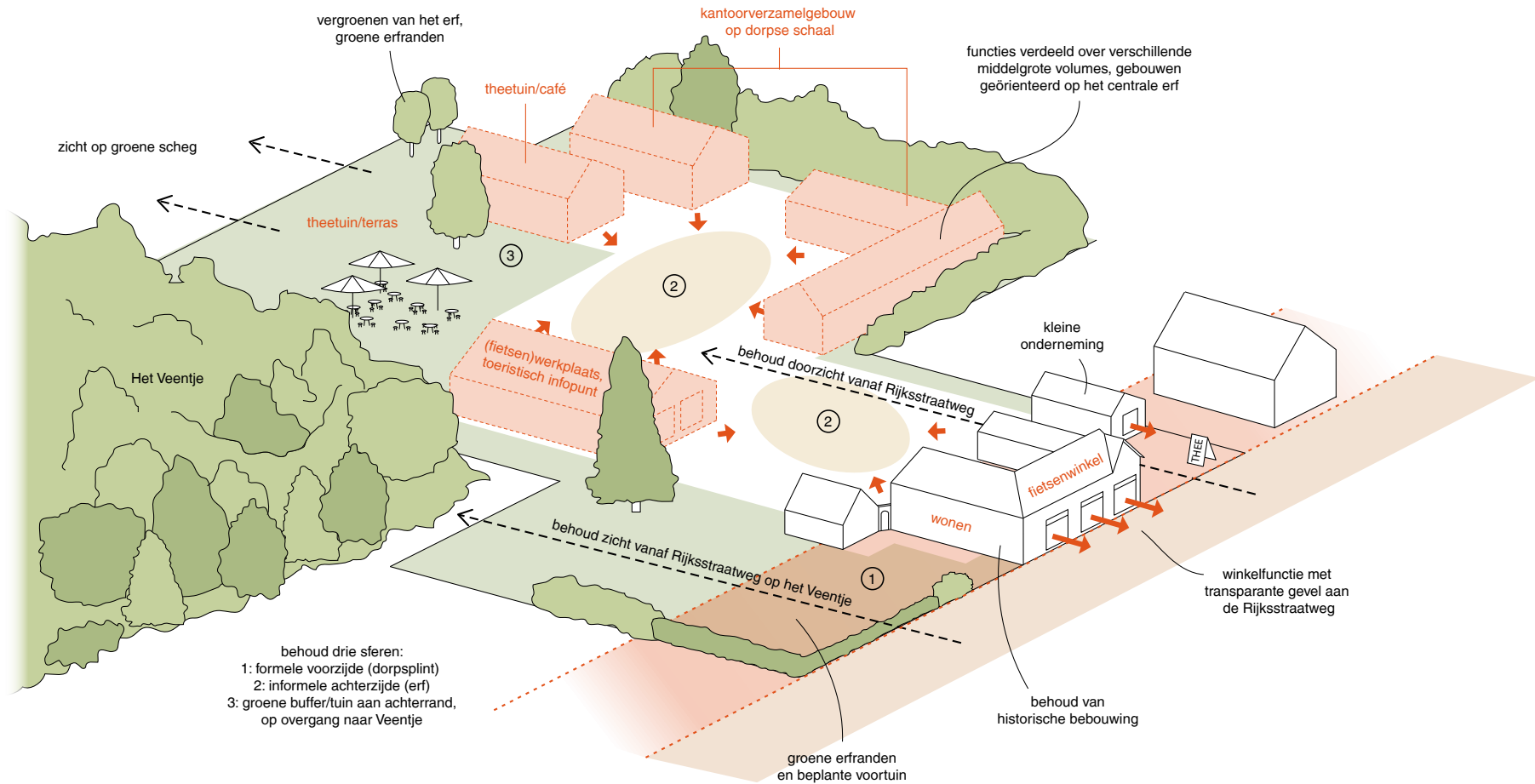
- Schuurachtige volumes met één bouwlaag en een kap. Maximale goothoogte van 3 meter en bouwhoogte van 6 meter (dat is een afwijking ten opzichte van het bestemmingsplan). De grootte van de bestaande schuren op het achtererf geldt als maximale omvang van de nieuwbouw, maar het is wenselijk dat de functies over kleinere volumes worden verdeeld, verspreid over het erf.
- Wonen op deze locatie is niet gewenst. De centrale locatie maakt het bij uitstek geschikt voor een meer toegankelijke functie, die ook overdag levendigheid in het dorp brengt.

[---] Rijksstraatweg 116

Voorbeelduitwerking

Referenties

Theetuin en fluisterbootverhuur Overleek

Erve de Pas (Natuurmonumenten), Sallandse Heuvelrug

met herberg, vakantiehuisje, vergaderruimte, speeltuin, informatieschuur, natuuractiviteiten, wandel- en fietsroutes

Categorie 3: uitbreidingslocaties aan de dorpsranden

De ambitie voor het dorp Voorst is om inbreiding voorrang en prioriteit te geven boven uitbreiding. De bebouwingmogelijkheden aan de randen van de bebouwde kom zijn dan ook beperkt. Aan de oostzijde (Voorsterklei) is geen ruimte voor dorpsuitbreidingen. Aan de westzijde liggen enkele zoekgebieden voor kleinschalige uitbreidingen. Het hoofddoel van deze uitbreidingen is het zorgvuldig afronden van de dorpsrand en het afhechten van het landschap aan de bebouwingsgrens.

A. Afhechting van het landschap aan de westrand

De westflank van het dorp eindigt abrupt. Met name het buurtje rondom de Dillestraat ligt bloot in het landschap, maar ook de schuttingen en schuurtjes van de buurten bij De Windvang, de Kamperfoeliestraat en de Rozemarijnstraat verstoren het groene aanzicht van het dorp en de geleidelijke overgang tussen dorp en landschap. In combinatie met de nog onvoltooide landschappelijke rondweg ligt hier een ruimtelijke opgave. Nieuwbouw is in deze zoekgebieden mogelijk, mits de (nieuwe) dorpsrand zorgvuldig wordt vormgegeven en een definitief karakter krijgt, met een (op termijn) volle bomenrand en in samenhang ontworpen groen- en tuinenstructuur. Er gelden voor deze zoekgebieden een aantal ruimtelijke uitgangspunten:

- De zoekgebieden staan niet gelijk aan de maximale oppervlakte van de uitbreidingswijken. Het is de bedoeling dat *binnen* de zoekgebieden wordt gezocht naar beperkte, samenhangende en compacte uitbreidingsmogelijkheden, gelegen in het groen en met een relatief lage dichtheid. Voor de zoekgebieden *in het geheel* geldt een bebouwingsoppervlakte van rond de 10%.
- De rondweg is niet de nieuwe bebouwingsgrens. De weg dient vrij in het landschap te liggen. Een bufferzone aan weerszijden van de weg blijft vrij van bebouwing. De landschappelijke inpassing wordt voltooid met de aanplant van bossen, boomgaarden, bomenrijen en hagen (zie ambitiedocument van Buro LinO), waarbij behoud van de openheid van de Voorster Enk voorop staat.
- Hecht uitbreidingen aan het bestaande dorp. Er dienen geen nieuwe buurten als losse enclaves in het landschap te ontstaan.
- Bij uitbreiding worden de groene scheggen gekoesterd. Dit betekent niet dat bebouwing onmogelijk is, maar dat een rijke, groot opgezette groenstructuur onderdeel wordt van het stedenbouwkundige plan en dat deze groenstructuur in landschappelijke verbinding blijft met het enkenlandschap aan de westkant van het dorp.
- De kenmerkende bebouwingssferen van Voorst zijn bepalend. De historische linten zijn de hoofdadere, eventuele nieuwbouw in het verlengde van deze linten dient op de hoofdroutes (Klarenbeekseweg, Tuinstraat en Enkweg) georiënteerd te zijn. Deze bebouwing heeft een kleinschalig karakter, staat vrij op de kavel en is ingebed in groene tuinen. Achter de linten is ruimte voor beperkte nieuwbouw met terughoudende vormgeving en een sterke architectonische samenhang. De nieuwbouw past bij de dorpse architectuur van Voorst, is opgebouwd uit simpele volumes en heeft een kap. Hier gelden dezelfde maximale maten als elders in het dorp, dat betekent een maximale bouwhoogte van 9 meter (bij twee bouwlagen) en een goothoogte van 6 meter.
- Behoud de vrije ligging van de bestaande erven in het landschap (Klarenbeekseweg 20, Enkweg 44 (Molen de Zwaan) en Enkweg 37 (Hofmeijer).
- Houd de zichtlijnen op de molen vanaf de dorpsrand en vanaf de aanrijdroutes vanuit het westen vrij. Zorg dat de molen de vrije positie in het landschap behoudt.
- Houd rekening met de biotoop van Molen de Zwaan.
- Neem de recreatieve waarde van dit gebied voor de Voorstenaren mee in de planvorming. Zorg voor kleine, kwalitatieve wandelpaden ('ommetje') en bankjes.

- ← Op deze pagina zijn de uitgangspunten verbeeld. De tekeningen dienen in samenhang met de tekst op de vorige pagina te worden beschouwd.
- ↓ De dorpsranden van de buurten rondom de Dillestraat (links) en de Kamperfoeliestraat (rechts).
- ↓↓ De rondweg ter hoogte van de Enkweg (viaduct).

Hecht het landschap zorgvuldig af aan de dorpsrand en geef de dorpsrand een definitief karakter met dikke groenranden en (op termijn) volgroeide bomen.

Behoud de vrije ligging van de rondweg in het landschap (het is niet de nieuwe bebouwingsgrens) en realiseer het landschappelijke inpassingsplan met bossen, bomenrijen en boomgaarden aan weerszijden van de weg.

B. Ten noorden van het Veentje

Deze locatie is ingesloten door de achterkanten van de bebouwing aan de Enkweg en van de bedrijfslocatie Sarink. Aan de zuidzijde ligt het Veentje, een bijzonder natuurgebied, pal tegen de bebouwde kom van het dorp. De cultuurhistorische en aardkundige waarden van dit gebied worden momenteel onderzocht. In deze zone ten noorden van het Veentje is geen mogelijkheid tot dorpsuitbreiding, tenzij uit het zojuist genoemde onderzoek blijkt dat dit wel mogelijk is zonder de cultuurhistorische en aardkundige waarden te schaden. In afwachting van dit onderzoek zijn in een apart document beknopt de stedenbouwkundige, landschappelijke en architectonische uitgangspunten aangegeven voor een eventuele, kleinschalige dorpsuitbreiding op deze plek. Ook dan geldt op deze plek dat inbreiding binnen de bestaande kom voorrang en prioriteit krijgt boven uitbreiding op deze plek.

Kansenkaart

In deze kaart zijn de ambities voor Voorst die in het voorgaande hoofdstuk aan bod zijn gekomen samengevat. De kansenkaart fungeert als uitgangspunt voor toekomstige ontwikkelingen, op de schaal van heel Voorst en van de kavels.

BASISKAART

- Grasland
- Akkerland
- Bos, boomgaarde, boomgroep
- Water
- Bebouwing

SFEREN EN GEBOUWEN

- Versterken van Rijksweg als levendig lint. Hier concentreert zich de reuring
- Koesteren als historisch hart van het dorp

Categorieën ontwikkeling

- 1. Bestaande logica van bebouwingsfeer (lint, erf, etc.)
- 2. Maatwerklocaties
- Actuele maatwerklocaties cat. 2
 - Winkler Prins
 - Schoolstraat 1-3 (Boogman-Ilbrink)
 - Rijksweg 100 (De Weerd) met overtuin
 - Rijksweg 116 (Sarink)
- 3. Dorpsranden (zoekgebied uitleglocaties)
- Zoekgebieden westrand
- Ten noorden van het Veentje (geen uitbreiding, tenzij aardkundige en cultuurhistorische waarden niet worden geschaad)

LANDSCHAP

- Behouden van nabijheid van en landschappelijke relatie met Voorsterklei. Geen dorpsuitbreidingen
- Koesteren en herkenbaar houden van groene scheggen
- Afhechten landschap en inpassen dorpsrand in het groen
- Borgen van archeologische, ecologische en aardkundige waarden van het Veentje
- Verbeteren landschappelijke inpassing rondweg
 - A1. Entree
 - A2. Landgoederenzone
 - A3. Dorpsrand
 - A4. Landschapskamer
 - A5. Natuurgebied
 - A6. Historisch boerderijencluster
 - A7. Open ruimte
- (Ambitiëdocument Rondweg Voorst, 'Te gast in het landschap', Buro LinQ, 2014)
- Versterken ruimtelijke relatie De Weerd en overtuin
- Verbeteren ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing tankstationlocaties aan de zuidelijke dorpsentree

Eindnoten, afkortingen en bronnen

Bronnen

Baas, H.G., 'Cultuurhistorie in de gemeente Voorst. Een archeologische, historisch-geografische en historisch-bouwkundige inventarisatie en waardering' (rapport).

Hoorn: Landview, april 1999.

Bosch Slabbers, 'Landschappelijke inpassing rondom de rondweg' (presentatie), juni 2014.

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, 'Economische vitaliteit Voorst. Kansrijke (communicatie)strategie' (conceptversie), mei 2020.

Buro LinO, 'Ambitiedocument Rondweg N345 Voorst, 'Te gast in het landschap'' (rapport). Augustus 2014

Craandijk, J., *Wandelingen door Nederland met pen en potlood. Deel 1*. Haarlem: Kruseman & Tjeenk Willink, 1875.

Jappe Alberts, W., *Uit de historie van Voorst*. Zutphen: De Walburg Pers, 1972.

Stuurgroep Verder met het dorp Voorst, 'Toekomstvisie dorp Voorst en omstreken' (conceptversie), januari 2021.

Toelichting op het bestemmingsplan Dorp Voorst, 2010 (vastgesteld).

Zicht op Voorst. De kernen Bussloo, Gietelo, Voorst en Klein Amsterdam. Uitgave 8, Oudheidkundige Kring Voorst, 2002.

Zon/Seppen, 'Bestemmingsplan Dorp Voorst'. Zutphen, 1979.

Afkortingen

GA Gelders Archief

GV Gemeentearchief Voorst

NA Nationaal Archief

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Colofon

Dit onderzoek werd uitgevoerd door SteenhuisMeurs in opdracht van Gemeente Voorst

Projectteam SteenhuisMeurs:
Dr. ir. Paul Meurs, Vita Teunissen MSc MA

SteenhuisMeurs BV, Paterswolde
Hoofdweg 255 9765 CH Paterswolde
050 3080100
www.steenhuismeurs.nl

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SteenhuisMeurs. Let op: Op de afbeeldingen in deze rapportage kunnen auteursrechten van toepassing zijn. Wij zijn niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit het ongeoorloofd gebruik van het beeldmateriaal in deze uitgave.

Wij hebben ons best gedaan om alle rechthebbenden met betrekking tot het beeldmateriaal in dit rapport te achterhalen. Als u denkt dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, neem dan contact met ons op.

© SteenhuisMeurs BV, Paterswolde

